

Meghatározott cselekmények végrehajtása, mint újszerű tevékenységi kör az adóhatóságnál

Témavezető: Dr. Antal Anita PhD

Külső konzulens: Békefi Andrea Marianna

Név: Májkel Vivien

képzési szint: alapképzés

tagozat: nappali

szak: pénzügy-számvitel

szakirány: számvitel

2022

PANNON EGYETEM
GAZDÁLKODÁSI KAR ZALAEGRSZEG

SZERZŐI NYILATKOZAT A DOLGOZAT BENYÚJTÁSÁHOZ*

Hallgató neve:	Májkel Vivien		
Képzési szint:	alapképzés		
Szak:	pénzügy-számvitel		
Szakirány (ha van):	számvitel		
Neptun kód:	XI46GA	Védés éve:	2022
Dolgozat címe:	Meghatározott cselekmények végrehajtása, mint újszerű tevékenységi kör az adóhatóságnál		
Egyetemi témavezető:	Dr. Antal Anita Phd		
Gyakorlóhelyi konzulens:	Békefi Andrea Marianna		
Öt kulcsszó a dolgozatról:	adózás, végrehajtás, meghatározott cselekmények, nemzetközi együttműködés, motivációs hierarchia		

Kérjük a szerzői döntésnek megfelelő opciót aláhúzni:

Hozzájárulok / nem járulok hozzá, hogy szakdolgozatomat/zárdolgozatomat az Egyetem az interneten a nyilvánosság számára repozitóriumában közzétegye.

A hozzájárulás szerzői feltételei:

- a dolgozat magáncélra letölthető, a forrás megjelölésével szabadon idézhető, de az idézés szokásos terjedelmét meghaladó felhasználás (átvétel) tilos,
- hozzájárulásom időtartamra nem korlátozott és bármikor visszavonható.

(Hozzájárulás hiányában a dolgozat csak az Egyetem arra kijelölt számítógépein, képernyős megtekintéssel kutatható. Egyéb hozzáférés, többszörözés nem engedélyezett.)

Büntetőjogi felelősségem tudatában nyilatkozom az alábbiakról:

- dolgozatom mindenben eleget tesz a vonatkozó és hatályos intézményi előírásoknak,
- a dolgozatban foglalt tények és adatok a valóságnak megfelelnek, a leírtak saját, önálló munkám eredményei,
- a dolgozatban felhasznált adatokat, forrásokat a szerzői jog figyelembevételével alkalmaztam,
- a dolgozat nem került felhasználásra korábban oktatási intézmény más képzésén felsőoktatási szakképzés, diplomaszerezés vagy szakirányú továbbképzés során.

Tudomásul veszem az alábbiakat:

- a dolgozat szerzői jogtisztaságának ellenőrzésére az Egyetem szoftveres ellenőrzést (plágiumszűrést) végezhet és eredményét a dolgozat értékelésében felhasználhatja,
- a dolgozat elektronikus formában, az Egyetem repozitóriumában kerül elhelyezésre és a hatályos jogszabályok, intézményi szabályzatok szerint, valamint fentebbi szerzői rendelkezéseimnek megfelelően biztosítható a kutatási célú hozzáférése,
- a dolgozat metaadatai és szerzői összefoglalója online nyilvánosak.

Zalaegerszeg, 2022. január 5.

hallgató aláírása

Tartalomjegyzék

Bevezetés.....	5
1. Elméleti megalapozás.....	7
1.1 Adóhatóság és annak működése.....	7
1.2 Az adóhatóság végrehajtási feladatairól.....	12
1.3 Megkeresésre folytatott végrehajtás.....	15
1.3.1 Meghatározott cselekmények végrehajtása.....	17
1.3.2 Elhatárolás a pénzbehajtástól.....	19
1.3.3 Meghatározott cselekmény eljárástípusai.....	20
1.3.3.1 Közigazgatási VHCSEL.....	22
1.3.3.2 Igazságügyi VHCSEL.....	24
2. Az adóhatóságok együttműködése a nemzetközi gyakorlatban.....	26
3. Empirikus kutatás – esettanulmányok az adóhatóság végrehajtási gyakorlatából.....	29
3.1 Kutatási módszer ismertetése.....	29
3.2 Kutatási esetpéldák.....	30
3.2.1 Közigazgatási cselekmények végrehajtási gyakorlata.....	31
3.2.1.1 Forgalmi jelzés és hatósági okirat leadása.....	31
3.2.1.2 Bontás, jókarbantartás.....	33
3.2.1.3 Gyermekelhelyezés/Gyermekkiemelés.....	40
3.2.2 Igazságügyi cselekmények végrehajtási gyakorlata - Bűnügyi zárlat.....	44
3.3 Interjú a működési hatékonyság vizsgálatára.....	50
4. Összegzés.....	54
Ábrajegyzék.....	57
Irodalomjegyzék.....	58

Bevezetés

Az adózás története szinte egyidős az emberiség történetével. Amióta az emberek közösségben élnek és társadalmi szervezetet alkotnak, azóta vannak közös szükségletek is. Ilyenfajta közös szükséglet volt az ősközösségi társadalomban a törzsfőnök működésének, az idősek, életfeltételeinek biztosítása. A mai társadalomban az oktatás, az egészségügy, a nyugdíjrendszer, az úthálózat, a közrend, a közbiztonság és a honvédelem, a katasztrófavédelem, a közigazgatás biztosítása minősül közös szükségletnek.

Az ősközösségben és a modern közösségben azonos, hogy a szükségletek fedezetét „adókkal” teremtették elő. Általában úgy vélték, hogy a társadalom vezetői az erőt és a biztonságot képviselik, ezért ezt a védelemre szoruló emberek szolgálataikkal, az általuk megtermelt anyagi javak egy részének átengedésével fizetik meg. Az adókat önkéntesen felajánlották vagy erővel szedték be. Az adózók bizonyos esetekben a közösség, a csoport tagjai voltak, de nem ritkán a csoporton kívülről szedték az adókat. Ennek leggyakoribb példái a rablóhadjáratok, a hódító háborúk, de ilyennek tekinthetők a vámok is. Az adók megjelenési formájukat tekintve lehetnek pénzben történő megfizetések és lerovások is. (Dr. Juhász István)

Napjainkban az adó fogalma mindenki számára ismert. Az állam az erre kijelölt szerv közreműködésével szedi be a különféle adókat. Magyarországon ez a szerv a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (továbbiakban: NAV) és az önkormányzati adóhatóság.

Szakmai gyakorlatom során betekintést nyerhettem a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Zala Megyei Adó- és Vámigazgatóságának működésébe. Ezen idő alatt lehetőségem nyílt arra, hogy megismerjem a hivatal szervezeti struktúráját, valamint mindennapi működését. Bepillantást nyerhettem a végrehajtási szakterület munkájába, ezen belül is megismerkedtem a hivatal újszerű feladatával, a meghatározott cselekmények végrehajtásával, amely meg is ragadta érdeklődésemet. Munkatársaim által sok információra tehettem szert, mind a hivatal tevékenységével, mind a meghatározott cselekmények végrehajtásával kapcsolatban, hiszen ők nap, mint nap ebben dolgoznak. Mivel erről még valószínűleg nem írtak szakdolgozatot, hiszen 2018 óta létezik a meghatározott cselekmények végrehajtása a NAV szervezeti egységén belül, így szerettem volna az elsők között írni erről a témáról.

Célul tűztem ki, hogy bemutassam az Adóhivatal ezen új tevékenységét, amely az önkéntes jogkövetés elmaradása esetén, annak pótlására hívja fel a figyelmet, illetve a teljesítés elmaradása esetén a kötelezett helyett elvégzi, vagy közreműködő igénybevételével elvégzetteti a meghatározott cselekményt. További törekvésem a hatékony működést akadályozó tényezők azonosítása.

Az alábbi kutatási kérdéseket fogalmaztam meg, melyekre empirikus kutatással kívánok választ adni:

1. Nagyobb hatékonysággal teljesítenek-e önkéntesen a kötelezettek az adóhatósági fenyegetettség hatására?
2. Csökkenthető-e az informatikai rendszerek automatizálásával a manuálisan elvégzendő feladatok köre és mennyisége a meghatározott cselekmények végrehajtása területén?

A jogszabály módosítást – amely a NAV hatáskörébe utalta a meghatározott cselekmények végrehajtását – is azt indokolta, hogy a koncentrált erőforrások létrehozásával jobban biztosítható a hatékony jogérvényesítés.

A kutatási kérdések megválaszolását nagyrészt empirikus kutatási módszer segítségével végeztem. Az erre vonatkozó szakirodalomból, az elérhető hivatali dokumentációkból származó információs forrásokat dolgoztam fel. Mivel ez egy új eljárási rendszer, ezért a könyvtári szakirodalom csekély mértékben állt rendelkezésemre. Ennek oka a rendszer újdonsága, valamint a gyorsan változó jogszabályi környezet. Emiatt a felhasznált dokumentációkat kiegészítettem kérdőív készítésével (a munkahelyi mentorom, a tapasztalt kollégák körében), valamint speciálisan az adóhivatalban megjelenő állásfoglalások és egyéb kiadványok cél szerinti feldolgozásával segítettem kutatásom megvalósulását. A dolgozat empirikus része kutatási esetpéldákat is tartalmaz a sajátosságok szemléltetésére, megismertetésére.

Munkám eredménye az új típusú szolgáltatás gyakorlati működésének demonstrálása, valamint a működést akadályozó tényezők feltárásával javaslatot kívánok tenni a hatékonyabb és gördülékenyebb munkavégzés érdekében, hiszen ez egy olyan új szolgáltatás, amelynek még minden bizonnyal fejlődnie kell.

1. Elméleti megalapozás

1.1 Adóhatóság és annak működése

A II. világháború után egy időre megszakadt a modern adózás története, mert az 1950-es évektől az 1970-es évek végéig egy elvileg „**adók nélküli**” társadalom megvalósítására törekedtek. Bár ez sohasem valósult meg, a vezető politikai rendszer mérhetetlen károkat okozott. A mezőgazdasági tevékenység utáni földadót az illetékes községek, városok tanácsainak adóügyi csoportjai szedték be. Az állami cégek vállalati nyereségadót, jövedelemadót, kereskedelmi adót, kommunális adót fizettek. A termelőszövetkezeteknek a földadó és a jövedelemadó mellé forgalmi adót is kellett fizetniük. A lakosság házadót, községfejlesztési hozzájárulást, egyházi adót, honvédelmi hozzájárulást, gyermektelenségi adót, gépjárműadót fizetett. A községfejlesztési hozzájárulást a községi tanácsok hivatalai vetették ki és szedték be. A változás a nyolcvanas évek elején indult meg, amikor már a munkavállalók kedvezőbb közterhek mellett szerezhettek jövedelmet.

1876-tól Magyarországnak már volt modern adóigazgatási eljárása, melynek keretében adókat szedtek be, azokat ellenőrizték, valamint kezelték, mivel erre külön végrehajtói szerv még nem létesült.

A vállalati adóztatás területén fontos lépés volt az **1968-as gazdasági reform**. A reform során a gazdálkodó szervezetek önállósága nagymértékben növekedett. 1967. július 1-jével megalakult a **Pénzügyminisztériumi (továbbiakban: PM) Bevételi Főigazgatósága**. Ezáltal volt lehetőség a **decentralizáltság** megszüntetésére. A PM Bevételi Főigazgatósága országos hatáskörű szervként végezte az állami vállalatok pénzügyi ellenőrzését. A szervezetnek 20 éves fejlődésen kellett keresztül mennie ahhoz, hogy ellássa az egységes állami adóbeszedési szervezet funkcióit. 1982. január 1-jétől kétszintűvé vált az akkor már PM Ellenőrzési Főigazgatóságaként működő állami adószervezet, amelyben az elsőfokú adóhatósági feladatokat 19 megyei és egy fővárosi területi igazgatóság végezte.

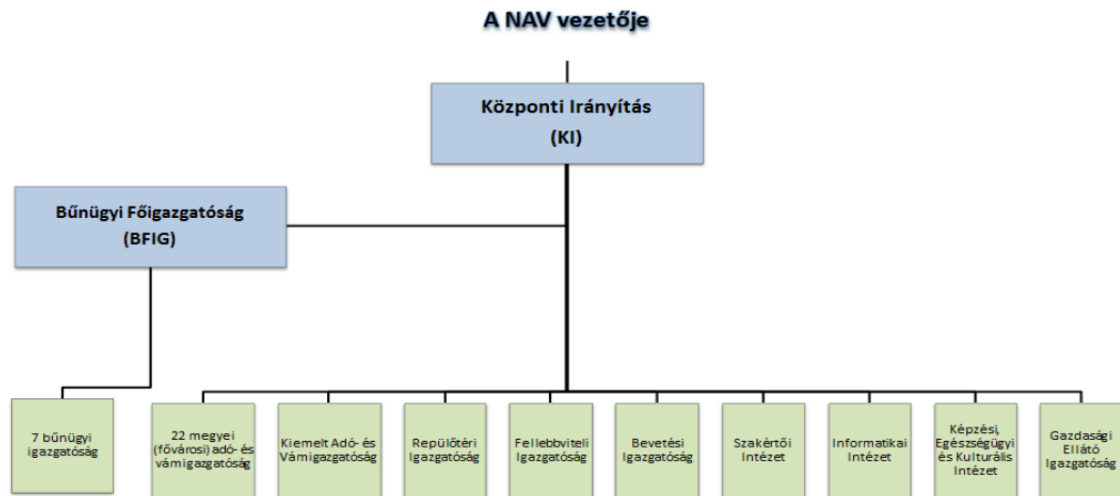
Az **állami adóhatóság ügyfélköre** a 80-as évek elejétől új típusú ügyfélkörrel bővült ki. Ez a változás, már önmagában képes volt megváltoztatni a gazdaság szerkezetét. 1987 végére az adóhatóságnak több mint 9 ezer hagyományos gazdálkodó szervezet mellett közel 40 ezer kisebb-nagyobb gazdasági társaság adóztatási feladatait kellett ellátnia.

Az akkori gazdasági irányítók a kialakult helyzetben az adóreform bevezetésével kívánták az ország helyzetét stabilizálni. Akkoriban ez a döntés szükséges volt, azonban a történelmi háttérrel ismerve, ma már tudjuk, hogy ez a lépés készítette elő a rendszerváltást.

A rendszerváltást nagy mérföldkövének nevezhetjük, mivel az **adófizető magánszemélyek** megjelentek. Az adóreform megvalósításában kulcsszerep hárult az új állami adószervezetre. Az új szervezetnek egyszerre kellett az adóreformhoz kapcsolódó feladatokat megoldania, másrészt át kellett alakulnia a piaci viszonyokhoz rugalmasan alkalmazkodni tudó adóbeszedési szervezetté.

A gazdasági értelemben vett rendszerváltás alapja az adóreform volt. A nyereségadóztatás megteremtette a **piacgazdaság** egyenlő feltételeit. A hozzáadott érték típusú adó bevezetésével lehetőségünk adódott arra, hogy megjelenjünk a külföldi piacon. A személyi jövedelemadóztatással sikeresen vissza tudták hozni a közteherviselés alkotmányos kötelezettségét. 1987-ben a bérbruttósítás volt az új adórendszer első fontosabb lépése, melynek alapját a személyi jövedelemadózás szabályai képezték. Az átalakítás eredményeként adórendszerünk egyre több eleme alkalmazkodott az európai piacgazdaságokban kialakult struktúrához: legfontosabb elemei a személyi jövedelemadó, a társasági adó, az általános forgalmi adó, a jövedéki adó, a vámok, az illetékek, a társadalombiztosítási befizetések. Az előzőek mellett számos kis adó is bevezetésre került, mint például a munkaadói járulék, a munkavállalói járulék, a szakképzési hozzájárulás, de a teljes felsorolás mintegy száz elemet tartalmazna. Az új adók bevezetésével egyidőben kialakult az adóigazgatás új rendszere, **1987. július 1-jén** megalakult a rendszert működtető **Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal (APEH)**. Az adóreform befejező lépései az 1991-ben hatályba lépő helyi adózásról és az adózás rendjéről szóló törvények voltak. (Dr. Juhász István) Az APEH szervezete 2010-ig állt fent, majd **2011-ben** az APEH és a Vám- és Pénzügyőrség összevonásával létrejött a **Nemzeti Adó- és Vámhivatal** közel 22 ezer fővel. „A NAV államigazgatási és fegyveres rendvédelmi feladatokat ellátó, a Kormány eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott rendeletében kijelölt miniszter által irányított, központi hivatalként működő központi költségvetési szerv”, amely feladatait központi és területi szervei útján látja el. (NAV törvény I. fejezet 1. §)

A NAV központi szervei a Központi Irányítás és a Bűnügyi Főigazgatóság (1. ábra).

1. ábra A NAV szervezeti struktúrája

Forrás: NAV SZMSZ

Területi szervei közé tartozik 22 megyei adó- és vámigazgatóság, továbbá a Kiemelt Adó- és Vámigazgatóság, a Repülőtéri Igazgatóság, a Bevetési Igazgatóság, a Fellebbviteli Igazgatóság a Gazdasági Ellátó Igazgatóság és a bűnügyi igazgatóságok. Ezen felül még 3 intézet képezi az adóhatóság területi szerveit. (NAV Szervezeti és Működési Szabályzata II. fejezet 6.§ 3. bekezdés) Az adóhatóság szervei a szakmai és funkcionális feladatoknak megfelelő szervezeti egységekre osztódnak. A NAV vezetőjének teendőjét és hatáskörét a Pénzügyminisztérium a Kormány eredeti jogalkotói hatáskörében kiadott rendeletében megjelölt államtitkára végzi.

A NAV feladatellátásában négy jogkört különböztethetünk meg (2. ábra).

2. ábra NAV jogkörei

Forrás: NAV SZMSZ alapján saját szerkesztés

A NAV **adóigazgatási feladata** részben a központi költségvetés, a Nyugdíjbiztosítási Alap, az Egészségbiztosítási Alap vagy az elkülönített állami pénzalap javára teljesítendő kötelező befizetés, a pénzalap terhére juttatott támogatás, adó-visszaigénylés vagy adó-visszatérítés. A NAV ellátja az államháztartásról szóló törvény végrehajtására kiadott jogszabályokban a pénzellátással kapcsolatos meghatározott feladatokat, továbbá végzi az adó-, vám- és pénzforgalmi adatoknak, az ellenőrzések megállapításainak összegzését, feldolgozását és ezekről az állami szervek részére információkat nyújt. Az államháztartás működéséhez szükséges és rendelkezésre álló adatokat feldolgozza és az adópolitikáért felelős miniszternek átadja. Az adóhatóság ellátja az adók módjára behajtandó köztartozás végrehajtásával kapcsolatos, illetve az egyéb kötelező befizetésekkel kapcsolatos, az állami adó- és vámhatóság hatáskörébe utalt feladatokat.

A NAV **vámigazgatási jogkörében** végzi vám-, az adó- és egyéb jogszabályokban meghatározott adóztatási, ellenőrzési és utólagos ellenőrzési feladatokat, illetve az Európai Mezőgazdasági Garanciaalpból (EMGA) finanszírozott kifizetésekhez kapcsolódó utólagos ellenőrzéseket.

A NAV **bűnmegelőzési és bűnüldözési jogkörében** büntetőeljárásról szóló törvény által hatáskörébe utalt bűncselekmények vonatkozásában végzi a bűncselekmények megelőzését, amelynek során figyelemmel kíséri Magyarország bűnügyi helyzetét, feltárja a bűncselekmények elkövetésének kockázatait, a bűncselekmények elkövetésére irányuló törekvéseket, továbbá megszerzi, elemzi, értékeli, ellenőrzi és továbbítja a bűnözéshez kapcsolódó, a bűncselekmények megelőzése, illetve megakadályozása céljából szükséges információkat.

A NAV **rendészeti és igazgatási jogkörében** végzi a külön jogszabály által hatáskörébe utalt szabálysértések felderítését és elbírálását, ellátja a NAV nyomozó hatósága által elrendelt, a büntetőeljárással összefüggésben a jogszabályban meghatározott személyi kört érintő személyi védelmi feladatokat (a továbbiakban: személyi védelem), végzi meghatározott körben anyagi javak, értékek őrzését. (NAV törvény 13.§)

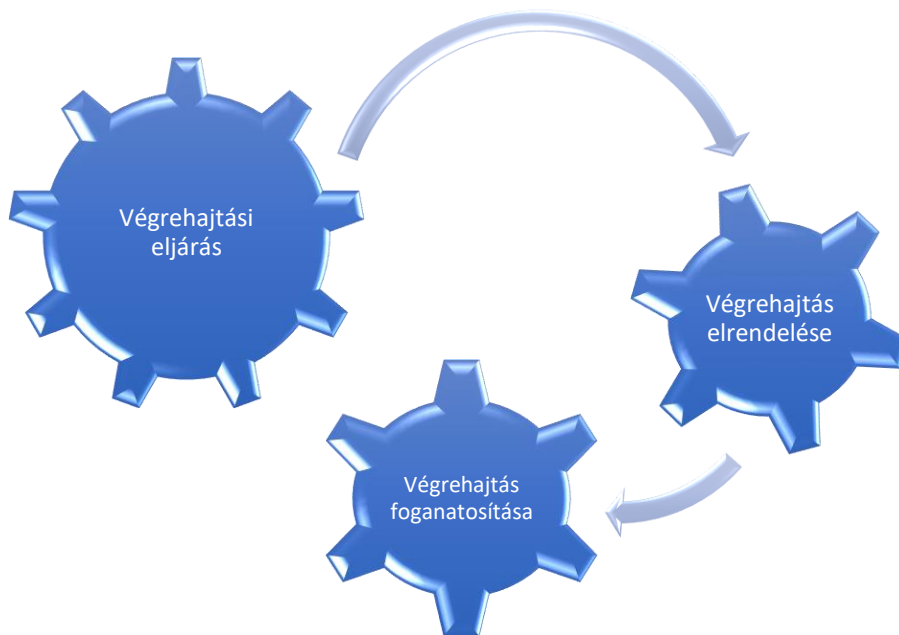
1.2 Az adóhatóság végrehajtási feladatairól

A Nemzeti Adó-és Vámhivatal és jogelődei végrehajtási tevékenysége a különböző végrehajtási hatáskörök átvételével az évek során folyamatosan bővült. A legjelentősebb **hatáskörbővülés** alapját a *közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvényt (Ket.)* hatályon kívül helyező, az *általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (Ákr.)* elfogadása adta. A Ket. rendkívül széleskörűen szabályozta az eljárás menetét. Ehhez képest az Ákr. végrehajtásról szóló *IX. fejezete* jóval **szűkebb szabályozási kereteket** tartalmaz. Egyrészt azért, mert a *bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (Vht.)* háttérjogszabályként a korábbinál hangsúlyosabban jelenik meg, másrészt pedig a közigazgatási döntések elsődleges végrehajtási szerve az adóhatóság lett. A NAV végrehajtó szervvé tétele esélyt nyújt az erőforrások létrehozására és a hatékony jogérvényesítés megvalósítására. (Adóvilág XXII. évfolyam, 2019. évi októberi száma 42. oldal)

A fentieken túl az adóhivatal folyamatosan törekedett a **szolgáltató jelleg** kialakítására is, amely törekvés nem csak az ügyfélszolgálati tevékenységben érvényesült, hanem a NAV számos egyéb szakterületére kihatással volt. Az elhatározás az, hogy csak azon adózók esetében kerüljön sor a kényszerítő jelleg alkalmazására, akik szándékosan nem teljesítik a rájuk rótt kötelezettségeiket.

A végrehajtásban az önkéntes teljesítést elősegíti a **fizetési értesítő**, amely a végrehajtási cselekmény foganatosítását megelőzően kerül kiküldésre. A fizetési értesítőnek kettős célja van, az egyik, hogy az adóhivatal lehetőséget kínál arra, hogy a tartozás kényszercselekmény és egyéb jogkövetkezmény nélkül rendezésre kerülhessen. Másrészt eszközül szolgál arra, hogy az adózók fizetési nehézség esetén tájékoztatást kapjanak lehetőségeikről. Az adózók fizetési nehézségek esetén részletfizetést kérhetnek.

A végrehajtási eljárások ma már alapvetően **két szegmensre** oszthatók, pénzbehajtásra, valamint a meghatározott cselekmények végrehajtására. A meghatározott cselekmények végrehajtása is alapvetően egy végrehajtási eljárás.

3. ábra Végrehajtási eljárás szakaszai

Forrás: Dr. Balogh Olga: A bírósági végrehajtás című könyve alapján saját szerkesztés

A **végrehajtási eljáráson belül** két szakasz különböztethető meg: a végrehajtás elrendelése és a végrehajtás foganatosítása (3. ábra).

Az első szakaszban az arra hivatott szerv abban a kérdésben foglal állást, hogy van-e helye a végrehajtásnak, illetve fennállnak-e a végrehajtás megfelelő feltételei. A második fázisban ténylegesen realizálódik a jogi szankció, azaz kikényszerítik a jognak megfelelő magatartást.

A végrehajtás elrendelésének feltétele, hogy az adós tartozása végrehajtható okiraton megjelenjen, illetőleg a tartozás végrehajtásának ne legyen jogszabályi akadálya. A **végrehajtás foganatosítása** pénzkövetelés behajtásából, illetve a meghatározott cselekmények kikényszerítéséből áll. A tevékenység végrehajtható okirat kiállításával, az adós felé megküldésével kezdődik.

Ezen eljárások során különféle **költségek** merülhetnek fel. E költségeket két csoportba oszthatjuk: vannak az eljárás megindításával kapcsolatos és a végrehajtás foganatosítása során felmerülő költségek. (Dr. Balogh Olga)

A NAV és jogelődjei végrehajtási tevékenysége az egyes, közigazgatási végrehajtási feladatokat ellátó szervek integrációjával, valamint végrehajtási hatáskörök átvételével folyamatosan bővül.

Az adóhatóság által fogantatosítandó végrehajtási eljárásokról szóló 2017. évi CLIII. törvény (továbbiakban: Avt.) rendkívül tág, „adó” fogalmán túl a NAV pénztartozás-behajtási hatáskörébe tartoznak a megkeresés esetén az adók módjára behajtandó köztartozások (továbbiakban: AMBK), az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (továbbiakban: Ákr.) alapján átadott fizetési kötelezettségek, továbbá az 2020 év során teljes egészében átveendő, egykori törvényszéki végrehajtási ügyek.

A három nagy megkereséstípus mellett **sajátos szabályok** vonatkoznak az önkormányzati adóhatóságok javára vezetett végrehajtási eljárásokra, valamint a hallgatói hiteltartozások behajtására. Végezetül, valamennyi fenti eljárásfajtától elkülönül a közigazgatási és az igazságügyi meghatározott cselekmények végrehajtása. A végrehajtási eljárások darabszámának jelentős részét a megkeresés alapján indított esetek teszik ki. 2019 év során mintegy 2300 regisztrált szerv több, mint 220 féle eltérő tartozásfajtára benyújtott megkereséseire közel 900.000 végrehajtás indult. Ezek közel 60%-a fizetési kötelezettség, 35%-a AMBK tartozás, 5% pedig törvényszéki megkeresés volt. (XXIV. évfolyam 2020. évi júliusi száma 39. oldal)

1.3 Megkeresésre folytatott végrehajtás

Az adóhatóságot különféle **igazságügyi és rendészeti szervek** keresik meg a végrehajtási művelet lefolytatására. A megkeresések tömeges benyújtásának, fogadásának és feldolgozásának hatékony kezelése érdekében jelentőségteljes informatikai háttérre van szükség. A NAV-hoz jelenleg kétféle rendszeresített elektronikus úrlapon érkezhét megkeresés. Az **EMEGKER adatlap** valamennyi pénztartozás behajtására, a **VHCSEL adatlap** a meghatározott cselekmények kikényszerítésére vezetett végrehajtási eljárások megindítására szolgál. A behajtási megkeresésben fel kell tüntetni a behajtást kérőre, a tartozásra, valamint az adósra vonatkozó releváns adatokat. Végrehajtható okiratnak az adatlaphoz csatolt határozat minősül.

Gyakori **hiba**, hogy a behajtást kérő nem a megfelelő adatlap típust alkalmazza. Előfordulhat, hogy az adós beazonosítására szolgáló mezők hiányosan vagy nyilvánvalóan valótlan adatokkal kerülnek kitöltésre.

A törvényszéki végrehajtási feladatok átvételével számos kiszabott bírság, költség is a NAV végrehajtási hatáskörébe került. A **beazonosítás** előbb automatizáltan, informatikai úton történik, ha ez nem vezet eredményre manuálisan tisztázással határozható meg a kiléte.

A jelzett behajtást kérői információhiány miatt az sem kizárt, hogy valótlan személyre érkezik a megkeresés. Amennyiben a végrehajtás megindítását megelőző vizsgálat során a NAV megállapítja, hogy az adósra vonatkozóan megadott azonosító adatok alapján a személye nem beazonosítható, a végrehajtást nem lehet megindítani, a megkeresést vissza kell utasítani. A NAV a végrehajtást csak pontos adatok alapján indítja meg. A megkeresés hiánytalanságáért tehát a behajtást kérő felel. A végrehajtási tevékenységek különféle ügytípusokra irányulnak. A legismertebb ügytípus az állami adók behajtása, ide tartozik a személyi jövedelemadó, a szociális hozzájárulási adó, egyéb járulékok, illetékek. Az **adók módjára behajtandó köztartozásokra vonatkozó szabályok** képezik a megkeresésre folytatott végrehajtások eljárási alapjait. *Az adóhatóság által foganatosítandó végrehajtási eljárásokról szóló 2017. évi CLIII. törvény* valamennyi további megkereséstípusra vonatkozó alcíme az adók módjára behajtandó köztartozások szabályaihoz képest fogalmaz meg eltérő rendelkezéseket.

Főszabály szerint a NAV jogi személyekkel és egyéb szervezetekkel szemben jár el. Megkeresésre a fizetési határidő lejártát követően, azaz az esedékessé válást követően 30 nap elteltével van lehetőség. (Adóvilág XXIV. évfolyam, 2010. évi júliusi száma 40. oldal)

A bürokráciacsökkentés jegyében a fizetési kedvezmény engedélyezése is a NAV hatáskörébe kerül.

Az Avt. a megkeresések beadásához és az egyes végrehajtási cselekmények foganatosíthatóságához több **pénzösszeghatárt** is megállapít. A megkeresés alsó összeghatára főszabály szerint 10.000 forint, törvény azonban legfeljebb 5.000 forintig alacsonyabb összeget is megállapíthat. Az alsó összeghatárt azért állapították meg, hogy a vámhatóság erőforrásait ne kössék le a pár ezer forintos megkeresések. 200.000 forintos összeghatár alatt a NAV kizárólag hatósági átutalási megbízást és jövedelem-letiltást foganatosíthat.

1.3.1 Meghatározott cselekmények végrehajtása

2018. január 1. napjától új feladat- és hatáskörként megjelent a NAV pénztartozás behajtására irányuló végrehajtási gyakorlatától teljesen eltérő ügýtípus, a meghatározott cselekmények végrehajtása. Ezen eljárás során nem pénzfizetési kötelezettség elmulasztása miatt indul és folyik a végrehajtás, sőt, a hasonló intézkedések és végrehajtási cselekmények ellenére a VHCSSEL ügy az eljárás a teljes folyamatában elkülönül az esetlegesen párhuzamosan vezetett végrehajtási eljárástól, bár azzal több ponton is lehet kapcsolata. A VHCSSEL eljárás megindításának nem előfeltétele, hogy a kötelezett ügyfélnek legyen pénztartozásra.

Az elmúlt években történt két jelentős jogpolitikai lépéssel, a közigazgatási végrehajtó szerv kialakításával és a törvényszéki végrehajtási feladatok áttételével egy kézbe került az államot és az állami szerveket megillető tartozások behajtása, valamint az általuk elrendelt cselekmények végrehajtása. Ennek következtében a NAV mérhető darabszámban folytat le végrehajtási eljárásokat a megkereső szervek részére. (Adóvilág XXIV. évfolyam 2020. évi júliusi száma)

NAV hatáskörébe tartozik főszabály szerint minden, az Ákr-en, azaz az **általános közigazgatási renden alapuló döntés kikényszerítése**, ha a végrehajtást foganatosító szervről törvény, kormányrendelet vagy önkormányzati hatósági ügyben helyi önkormányzat rendelete másként nem rendelkezik.

Ezekben az ügyekben a végrehajtást az Avt. szerint, annak eltérő rendelkezése hiányában *az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény* (továbbiakban: Art.) és *az adóigazgatási rendtartásról szóló 2017. évi CLI. törvény* (továbbiakban: Air.) alapján kell lefolytatni.

Kikényszerítendő cselekmény lehet szinte bármi, a forgalomból kivont jármű rendszámablájának, vagy a bevont hatósági okiratnak az elvételétől a kötelező védőoltás beadatásán és a lakásban felhalmozott bomló élelmiszer eltávolításán át a kisajátított ingatlan birtokbaadásáig bármi. A NAV hatáskörébe tartozó eljárástípusok köre taxatívénem határozható meg, tekintettel arra, hogy a közigazgatási szervek feladatváltozásaiból fakadó új kötelezettségek önkéntes teljesítés hiányában beszivárognak az állami adó- és vámhatósághoz. A meghatározott cselekmények végrehajtására irányuló eljárásban az adóhatóság egy szigorúan kötött eljárási menetben intézkedik az önként nem teljesítő kötelezettel szemben. Első lépésként önkéntes teljesítésre hívja fel az adóst, majd a határidő eredménytelen leteltét követően akár két esetben is bírságot szabhat ki. Amennyiben ez sem vezet eredményre, úgy az adós helyett az ő költségére akár közreműködő szerv igénybevitelével a cselekményt elvégezteti.

Mivel a teljesítés megtörténtének igazolása esetenként speciális ismereteket igényel a megkeresővel való szoros együttműködés elengedhetetlenül szükséges. Ezzel az adóhatóság a saját munkáját is megkönnyíti.

A meghatározott cselekmények végrehajtására irányuló eljárásban kiszabott bírságok, valamint az eljárás során felmerült költségek beszedésére a pénztartozás beszedésére irányuló eljárásban van lehetőség.

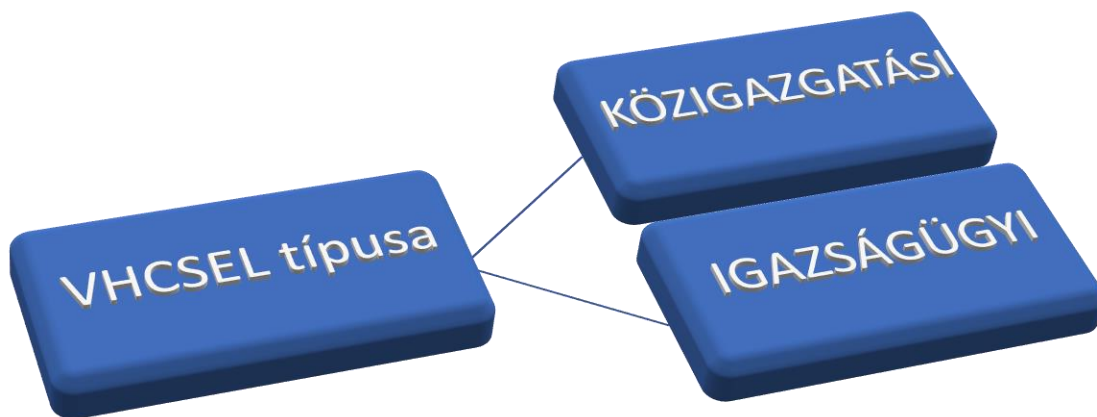
Amint megtörténik az ügy átadása a NAV részére egyszerre kell vizsgálni az Ákr. és az Avt. évülési szabályait. Végrehajtási cselekmény csak akkor folytatható le, ha a döntésben foglalt kötelezés végrehajtásához való jog nem évült sem az Ákr. sem az Avt. szerint. Az elévülést megszakító körülményekről az adóhivatal nem értesül, mivel csak a végrehajtható okiratot kapja meg, nem a teljes iratanyagot, ezért kétség esetén az elévülés idejét kitoló körülményekről történő tájékoztatás kérése érdekében szükséges megkeresni a behajtást kérő hatóságot. Az Avt. 19. § (1) bekezdése szerint a meghatározott cselekmény végrehajtásához való jog az esedékesség naptári évének az utolsó napjától számított 4 év elteltével évül el. Amennyiben az ügyátadásakor a cselekmény végrehajtásához való jog sem az Ákr. sem az Avt. szerint nem évült el, a NAV által foganatosított eljárás alatt kizárólag az Avt. évülési szabályai alkalmazandók.

1.3.2 Elhatárolás a pénzbehajtástól

A meghatározott cselekmények végrehajtása a pénztartozás behajtására irányuló végrehajtáshoz képest az alábbi lényegi különbségeket mutatja. Az egyik ilyen eltérés egyetemlegesség fogalmánál érhető tetten, amely a NAV más végrehajtási eljárásaiban sem idegen (Art. 59.§). Az állami adóhatóság az egyetemleges fizetési kötelezettségeket külön-külön végrehajtási eljárás módjában kényszeríti ki minden adóstárssal szemben. Ezzel ellentétben a meghatározott cselekmény teljesítésére az egyetemlegesen kötelezettek köre csak együtt kezelhető, vagyis velük szemben összességében egy végrehajtási eljárás indul. Különös jelentőséggel bír mind a jogkör, mind a meghatározott cselekmények végrehajtásához kapcsolódóan felmerülő pénzfizetési kötelezettségek viszonylatában. Az egyetemleges adósok külön való kezelése ellehetetlenítené az eredményes feladatellátást, hiszen egyazon cselekményt, mint például az adósok tulajdonában álló, életveszélyes építmény lebontását, a NAV több területi szervének párhuzamosan kellene kikényszerítenie. *A Nemzeti Adó- és Vámhivatal szerveinek hatásköréről és illetékességéről szóló 485/2015. (XII.29.) Kormányrendelet 16. §-a* 2019. január elsejétől egy (4) bekezdéssel egészült ki a probléma rendezése érdekében. A kiegészítés következtében az eljárást a cselekmény elvégzésének helye szerinti megyei igazgatóság végzi, függetlenül az eljárás alá vont adósok személyes illetőségétől. Továbbá érdemi eltérés, hogy a meghatározott cselekmények végrehajtása során az adóhatóságot a pénztartozás behajtására irányuló végrehajtási eljárásoktól különböző titokvédelmi kötelezettség terheli. Az *Art. 123. § (2) bekezdése* alapján az adóhivatal köteles gondoskodni arról, hogy a törvény által védett adat ne kerüljön nyilvánosságra, ne juthasson jogosulatlan személy tudomására, és arról, hogy a személyes adatok védelme biztosított legyen. Tehát a főszabály azt mondja, hogy nem szolgáltatatható adat az adóstól és a behajtást kérő hatóságtól eltérő harmadik személy részére. Harmadik személytől beérkezett megkeresés, tájékoztatáskérés esetén elemezni kell, hogy a benyújtó érintett-e az eljárásban. Ha a harmadik személy igazolja érintettségét az eljárásban elérni kívánt cél megvalósításával kapcsolatban, például az ügy tárgyát képező életveszélyes épület szomszédjában él, akkor az eljárásban érdekeltként, további résztvevőként bizonyos jogcímek megilletik, vagyis a hatósági döntések vele közölhetők, az eset irataiba betekinthet, jogorvoslatként végrehajtási kifogást terjeszthet elő. (Adóvilág XXII. évfolyam, 2019. évi októberi száma 43. oldal)

1.3.3 Meghatározott cselekmény eljárástípusai

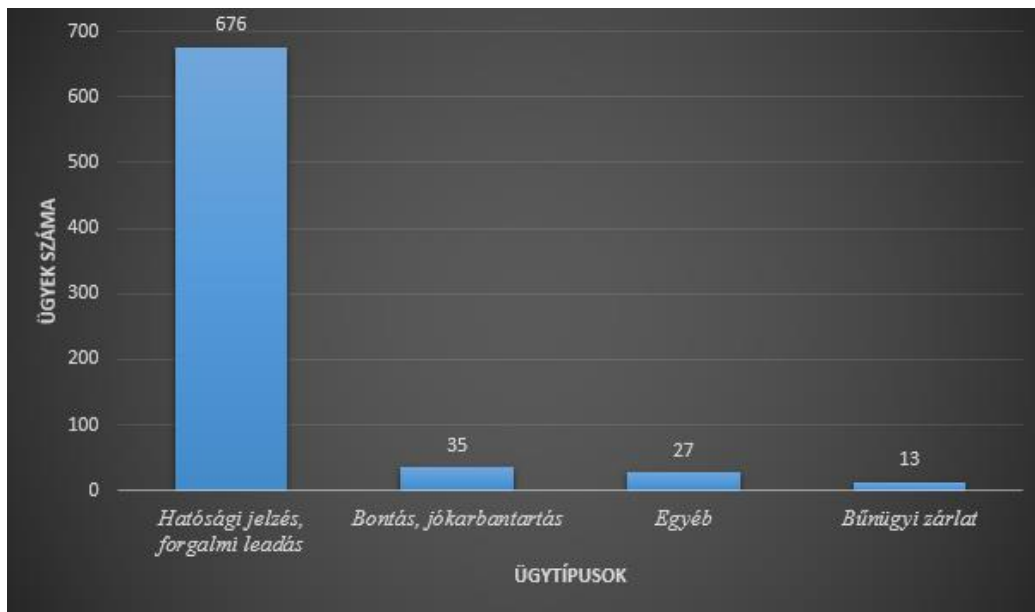
A meghatározott cselekmények két nagy csoportra oszthatók. (4. ábra)

4. ábra Meghatározott cselekmény típusai

Forrás: belső anyag alapján saját szerkesztés

Az adóhivatalnál a meghatározott cselekmények körében az ügyek száma dinamikusan növekszik. Az általános közigazgatási rendtartás végrehajtási hatásköri szabályának köszönhetően nem lehet létrehozni egy taxatív felsorolást. Közigazgatási cselekmények nagyobb számban érkeznek az adóhivatal részére, mint igazságügyi esetek. Mindkét végrehajtási cselekményhez tartozik egy eljárási iránymutatás, amelyet az ügyintézőknek használniuk kell az eljárások lefolytatásához.

5. ábra Beérkező ügyek eloszlása, 2021

Forrás: belső anyag alapján saját szerkesztés

Az 5. ábrán látható az ügytípusok megoszlása **2021**-ben. Magas számban érkeznek az adóhivatalhoz a hatósági jelzések, forgalmi engedélyek, hatósági okiratok leadására irányuló megkeresések. Az ügyfelek döntően a **kötelező felelősségbiztosítás** megkötését mulasztják el, így az Okmányiroda kettő vagy hat hónapra kivonja az autót a forgalomból, és a rendszám, valamint a forgalmi engedély leadására kötelezi a jármű tulajdonosát. A megkeresést nagyrészt a Kormányhivatal járási hivatalai küldik a NAV részére.

Az idő múlásával egyre több elhagyatott lakóépület, ingatlan lesz az enyészeté. Ezzel egyenes arányosan növekszik a **bontással kapcsolatos ügyek** száma is. A roskadozó épületek szomszédságában élő emberek tehetetlenek, főleg, ha a tulajdonos ismeretlen helyen lakik, ezért aztán az áldatlan állapot megszüntetése végett fordulnak a hatóságokhoz. A helyi építészettség eredménytelen eljárását követően, a cselekmény kikényszerítése miatt kerül az ügy a NAV kezébe. Az épületek bontásával kapcsolatos ügyek időigényesek, különösen akkor, ha önkéntes teljesítés hiányában közreműködő szerv igénybevitelével történik meg a bontás.

1.3.3.1 Közigazgatási VHCSEL

A **közigazgatási szerveknek az adóhatóság által foganatosítandó végrehajtási eljárásokról szóló 2017. évi CLIII. törvény** hatálybalépésétől, 2018. január 1. napjától van lehetőségük arra, hogy az **általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvényen** alapuló meghatározott cselekmény elvégzésére meghatározott magatartásra, tűrésre vagy abbahagyásra irányuló döntéseik végrehajtására a továbbiakban megkeressék az állami adó- és vámhatóságot közigazgatási VHCSEL kapcsán.

A *Nemzeti Adó- és Vámhivatal szerveinek hatásköréről és illetékességéről szóló 485/2015. (XII. 29.) Kormányrendelet 16.§ (4) bekezdése* alapján, ha az eljárás meghatározott cselekmény végrehajtására irányul, az eljárást a cselekmény elvégzésének helye szerinti **megyei igazgatóság** folytatja le. Az eljárás során bírság kiszabására, költség felszámítására e szerv köteles. Az önkéntes megfizetésre nyitva álló határidő eredménytelen eltelte után a behajtása iránt az adós illetékessége szerinti igazgatóság jár el.

Az adóhatóság által foganatosítandó végrehajtási eljárás során felmerült *végrehajtási költségek és végrehajtási költségátalány megállapításának és megfizetésének részletes szabályairól szóló 8/2018 (III. 19.) NGM rendelet 2.§ (1) bekezdés k) -l)* pontjai alapján költségnek minősül a meghatározott cselekmény végrehajtása során a közreműködő szervezetet megillető közreműködői díj, valamint minden egyéb, a meghatározott cselekmények végrehajtásának foganatosításával összefüggésben felmerült, számlával igazolt költség. Nem indítható meg az eljárás, ha a végrehajtható okiratban kötelezettként szereplő adós meghalt vagy megszűnt. Ezek vizsgálata a megkeresett igazgatóság feladata. Az eljárás azonban lefolytatható, ha az **adós felszámolási eljárás** alatt áll.

Gyakori az **egyetemleges kötelezés**, amely okán sok kérdés merül fel az eljárás végrehajtásában. Az iránymutatás szerint az okiratot, vagyis a helyszínen felvett jegyzőkönyvet valamennyi adós részére külön-külön kell meghozni és önálló iktatószámmon nyilvántartásba venni és kiküldeni. A rendelkező részben mindenképp utalni kell az egyetemlegességre, valamint fel kell sorolni az adóstársakat. Előfordulhat, hogy az egyetemleges kötelezettekkel szemben eltérő határidők merülnek fel, következő lépés, pedig a bírságvégzés kiszabása. Hatósági végrehajtásra akkor kerülhet sor, ha annak előfeltételei valamennyi adóstárs vonatkozásában beálltak.

Közigazgatási végrehajtási cselekménynek minősülnek a 6. ábrán található tevékenységek.

Közigazgatási VHCSEL hatáskörébe tartozó ügytípusok	forgalmi jelzés leadása
	hatósági okirat leadása
	bontás-jókarbantartás
	személy beoltása
	állat beoltása
be nem jelentett foglalkoztatott	
termőföld hasznosítási kötelezettség	
adatvédelmi, fogyasztóvédelmi, munkavédelmi ügyek	
telephely bezárása	
egyenlő bánásmód megsértése	

6. ábra Közigazgatási VHCSEL ügytípusok

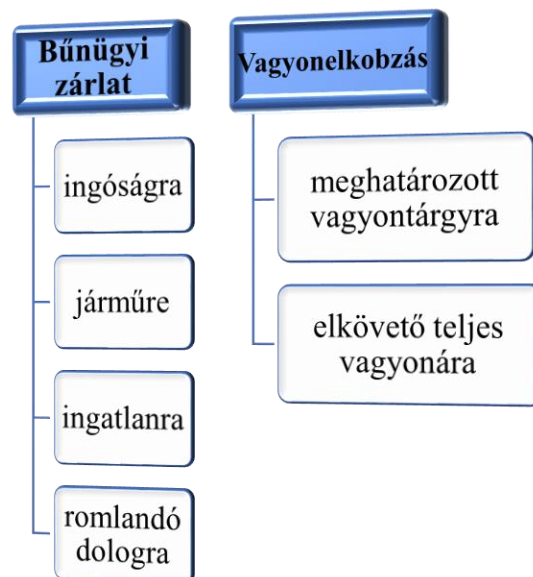
Forrás: belső anyag alapján saját szerkesztés

Az első három ügytípus a leggyakoribb a meghatározott cselekmények körében. Előfordul, hogy a megkeresőktől beérkezik egy-egy egyedi ügy, mint például egy hulladékmentesítés, vagy személy beoltása.

1.3.3.2 Igazságügyi VHCSEL

Az **igazságügyi és rendészeti szerveknek az adóhatóság által foganatosítandó végrehajtási eljárásokról** szóló 2017. évi CLIII. törvénynek módosított rendelkezései 2019. január 1. napján történő hatálybalépésétől lehetőségük van arra, hogy a meghatározott cselekményre irányuló döntéseik korábban törvényszéki végrehajtás keretében történő végrehajtására, azaz igazságügyi VHCSEL kapcsán megkeressék az állami adó- és vámhatóságot.

Igazságügyi, avagy törvényszéki meghatározott cselekményeket két kategóriára bonthatjuk. (7. ábra)

7. ábra Igazságügyi VHCSEL ügytípusok
Forrás: belső anyag alapján saját szerkesztés

A **vagyonelkobzás** nem más, mint olyan büntetőjogi rendelkezés, amelynek célja a bűncselekmény elkövetéséből eredő vagyon elvonása az állam javára. Nem büntetésről, hanem arról az elvről van szó, hogy büntett elkövetésén keresztül senki se gazdagodjon. Vissza kell állítani a bűneset elkövetése előtti vagyoni helyzetet. (dr. Bárti Pál, 2020) Vagyonelkobzás esetében a behajtást kérő az állam nevében eljáró bíróság. Az eljárás tárgya, amely a 7. ábrán is látható irányulhat egész vagyonra vagy bizonyos vagyontárgyakra.

A meghatározott vagyontárgyra elrendelt vagyonekobbzást az adós ingóságára, adóst megillető, pénzforgalmi szolgáltatónál kezelt pénzösszegre rendelheti el, valamint az adós vagyontárgyait a pénzkövetelés végrehajtásának szabályai szerint kell végrehajtás alá vonni, és az államot a végrehajtás során befolyt összeg megilleti.

Ingtatlanra kiadott vagyonekobbzás esetén a végrehajtó azon nyomban felkeresi az ingatlanügyi hatóságot, hogy az ingatlanra az állam tulajdonjogát jegyezze be.

Ha az adós **egész vagyonára** elrendelt vagyonekobbzás végrehajtása során megállapították, hogy a vagyonhoz ingóság, adóst megillető pénzösszeg is tartozik, akkor az adós vagyontárgyait a pénzkövetelés végrehajtásának Avt-ben foglalt szabályai szerint, sorrendiségre való tekintet nélkül végrehajtás alá kell vonni. A végrehajtás során **befolyt összeg** az államot illeti. A végrehajtás költségeit ettől függetlenül is fel kell számolni. A végrehajtó az adós valamennyi lefoglalt ingóságával kapcsolatban intézkedik az elszállításáról. Ha az elszállítás nem érvényesíthető, akkor a **zár alá vétel** szabályait kell alkalmazni.

A **bűnügyi zárlatot**, mint meghatározott cselekmény végrehajtását kutatási esetpéldámon keresztül mutatom be.

2. Az adóhatóságok együttműködése a nemzetközi gyakorlatban

Az Európai Uniónak meg kell teremtenie a tagállami adóhatóságok közötti **hatékony és eredményes együttműködés** keretét. Nem jelent megoldást, ha a 28 különálló adóhatóság egymástól elszigetelten működik. Az adózás továbbra is tagállami hatáskörbe tartozik, de a gazdasági környezet jóval nemzetközibbé és digitálisabbá vált. Ahhoz, hogy minden polgár és vállalkozás igazságosan vegye ki a részét a **közteherviselésből** a megfelelő országban, a tagállamoknak széleskörű együttműködést kell folytatniuk.

A **Fiskális program** egy uniós együttműködési program, amely lehetővé teszi a nemzetközi adóhatóságok számára, hogy információkat és szakértelmet szerezzenek, illetve cseréljenek. Segíti a tagállamokat a transzeurópai informatikai adórendszerek kidolgozásában és működtetésében, valamint tisztviselői hálózatok létrehozásában az egész Európai Unióban (továbbiakban: EU). A belső piac adórendszerei megfelelő működésének javítására összpontosít azáltal, hogy segíti a résztvevő országokat, azok adóhatóságait és tisztviselőit abban, hogy együttműködjenek az **adócsalás**, az **adókijátszás elleni küzdelemben**. Ugyanakkor a program hozzájárul a tagállamok és a tisztességes adófizetők pénzügyi érdekeinek védelméhez, tekintettel az áfával kapcsolatos csalás elleni küzdelemben játszott szerepére, amelynek egy százaléka az uniós költségvetés forrása. Továbbá lehetővé teszi az illetékes hatóságok számára az uniós jog végrehajtását az adózás területén azáltal, hogy biztosítja az információcserét, valamint támogatja az adminisztratív együttműködést. A tagállamok közötti intenzív együttműködés és koordináció nélkül fokozódna a tisztességtelen adócsalás és adókijátszás. A csalók kihasználhatnák a nemzetközi hatóságok közötti együttműködés hiányát. Az adócsalás és adókijátszás ellen nem lehetne fellépni, ha a tagállamok nem tartanak szoros kapcsolatot megfelelőikkel. Ezenkívül a Fiskális keretében megvalósított felépítés költséghatékonyabb, mintha minden tagállam külön-külön két- vagy többoldalú együttműködési kereteket vezetne be. A program elősegíti az együttműködést, a bevált gyakorlatok megosztását, az informatikai és humán kapacitásépítést az adminisztratív hatékonyság és az informatikai együttműködés fokozása érdekében, a közös kockázatkezelést és ellenőrzést. Ez pedig az EU **versenyképességének** javulásához fog vezetni.

Ez a munka magában foglalja a kérésre és a spontán információcserére szolgáló szabványosított formanyomtatványok létrehozását, egy olyan uniós rendszer létrehozását, amely ellenőrizni tudja a nemzeti adóazonosító számok érvényességét és segít azonosítani a határokon átnyúló tevékenységet folytató adóalanyokat, így az adóhatóságok, illetve a vállalkozások automatikusan gyűjthetnek és cserélhetnek adatokat. A Fiskális által jelenleg finanszírozott 25 informatikai rendszer között található a **Bizottság információs csererendszere**, ahol a vállalkozások és magánszemélyek ellenőrizhetik, hogy egy vállalkozás be van-e regisztrálva az EU-n belüli határokon átnyúló kereskedelem céljából. A Fiskális programnak köszönhetően 2015-ben 591 millió eurós adót állapítottak meg az esetleges behajtásra. A program 2014 óta több mint 1000 közös fellépést finanszírozott. Az új Fiskális program támogatja a tagállamok adóhatóságai közötti együttműködést, és jobban hozzájárul az adócsalás, az adókijátszás és az adókikerülés elleni küzdelemhez. Jobb és összekapcsoltabb informatikai rendszerek létrehozását tervezi, amelyeket egyébként minden tagállamnak egyénileg kellene kidolgoznia. (Taxation and Customs Union, 2021)

Az Európai Unióhoz való csatlakozásunk óta részesei vagyunk az Unión belüli igazságügyi együttműködésnek, és alkalmaznunk kell a **hatályos közösségi rendeleteket**. Az együttműködés a polgári ügyekben hozott bírósági határozatok végrehajtása terén azt jelenti, hogy az egyik tagállamban hozott és ott végrehajtható, továbbá megfelel a feltételeknek, akkor az a másik tagállamban is végrehajtható.

A közigazgatási együttműködésért felelős tagállami helyi és nemzeti hivatalok között közvetlenebb kapcsolatra van szükség úgy, hogy a kommunikáció alapvetően a központi kapcsolattartó irodák között folyjon. A közvetlen kapcsolat hiánya csökkenti a hatékonyságot, a közigazgatási együttműködés eszközrendszerének kihasználatlanságát okozza, és késedelmeket idéz elő a kommunikációban. Ezért az együttműködés hatékonyabbá és gyorsabbá tétele érdekében gondoskodni kell a hatóságok közötti közvetlenebb kapcsolatokról. A kapcsolattartó szervek hatásköreit az egyes tagállamok nemzeti rendelkezéseiben kell meghatározni. (Európai Bizottság, 2017)

A megkeresésre történő **információcsere** a tagállamok között nem kellően gyors. Az irányelv meghatározza ugyan a válaszadás határidejét, de ugyanakkor elismeri azt is, hogy vannak különleges esetek, amelyeknél egyedileg kell megállapítani a határidőt. Azonban a hatékony együttműködés megvalósítása érdekében különösen fontos az **időben történő válaszadás**. Az adókikerülés és az adókijátszás elleni küzdelem soha véget nem érő feladatnak tekinthető.

Az együttműködéshez mindenképp szükséges az informatikai struktúra és a közös eszközök létesítése.

2017 óta a nemzeti hatóságok kötelesek automatikusan kiadni társhatóságaiknak a tájékoztatást a más uniós országban letelepedett személyek pénzügyi számláiról és a határokon átnyúló vonatkozású feltételes adómegállapításokról, valamint az előzetes ármegállapításokról.

A nemzeti hatóságok megállapodhatnak arról, hogy két vagy több uniós országban egyidejű ellenőrzést folytatnak le olyan adófizetőknél, akik, vagy amelyek tekintetében mindegyikük érdekelt. Amennyiben nem uniós országtól kapnak tájékoztatást, megtehetik, hogy ezt az információt megosztják uniós társhatóságaikkal, ha úgy gondolják, hogy az hasznos lehet.

A nemzeti hatóságok között megosztott összes információra hivatalos titoktartás vonatkozik. (Európai Unió Tanácsa, 2011)

A **Nemzeti Adó- és Vámhivatal végzi** az európai uniós informatikai rendszerek működtetéséből, alkalmazásából adódó tagállami feladatokat, valamint az európai uniós és nemzeti jogszabályokban meghatározott nemzetközi együttműködésből adódó feladatokat. Továbbá végzi a hatóságok közti adminisztratív információszolgáltatást is. (2010. évi CXXII. törvény 13.§ 3. bekezdés)

3. Empirikus kutatás – esettanulmányok az adóhatóság végrehajtási gyakorlatából

3.1 Kutatási módszer ismertetése

Kutatásomhoz empirikus módszert alkalmaztam. Az empirikus kutatás nem más, mint a **tapasztalatokon alapuló** ismeretszerzés. A meghatározott cselekmények bemutatásához az információkat a NAV feldolgozott eljárásaiból, valamint a kollegák tapasztalataiból nyertem. Az adatokat anonim módon használtam fel a kutatási esetpéldák ismertetéséhez.

A munkavégzés hatékonyságának felmérésére egy rövid **kérdőívet** készítettem. A statisztikai mintavételen belül önkényes, azaz kényelmi mintavételt alkalmaztam. A mintavétel azon alapul, hogy a legkönnyebben elérhető populációt alakítjuk ki. Tehát kérdőívem célcsoportja a végrehajtási osztályon lévő ügyintézők voltak, összesen 6 fő.

A kérdőív során válaszokat kerestem az alábbiakra:

- mi szükséges a teljesítmény növelésére,
- a jelenleg meglévő dolgokon szükséges-e változtatni a jövőben,
- milyen akadályozó tényezők zavarják őket munkavégzés közben?

8. ábra Kérdőív céljai

Forrás: primer kutatás alapján szerkesztve

Az adatok **feldolgozásának módszere**: kvalitatív információk rendszerezése, strukturálása, statisztikai számítások.

3.2 Kutatási esetpéldák

A kutatási esetpéldákat az irodalmi áttekintésben bemutatott csoportosítás mentén mutatom be, összesen 3 konkrét példával demonstrálom a rendszer működését (9. ábra).

9. ábra Kutatási esetpéldák csoportosítása

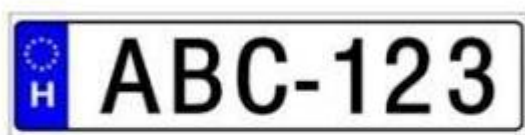
Forrás: primer kutatás alapján saját szerkesztés

A fenti kategóriák mindegyike esetében először az eljárásrendet szemléltetem, majd az első kivételével valamennyire konkrét esetpéldát dolgozok ki.

3.2.1 Közigazgatási cselekmények végrehajtási gyakorlata

3.2.1.1 Forgalmi jelzés és hatósági okirat leadása

Ezzel az ügytípussal kapcsolatban nagy számban érkeznek a megkeresések az adóhivatalhoz, ezért is választottam az ügy bemutatását. Mivel a járművek rendeltetésüknél fogva **nem helyhez kötöttek**, így kisebb az esélye annak, hogy a végrehajtó a megkeresésben szereplő helyszínen sikeres eljárást folytathasson le.

10. ábra Forgalmi jelzés és engedély

Forrás: internet

Amennyiben a megkeresés a jármű **forgalmi rendszámának, forgalmi engedélyének** leadására irányul, **felhívást** kell küldeni az adós részére 15 napos határidő kitűzésével, annak okirati bizonyítására, hogy a cselekményt önként elvégezte.

Ha az adós elvégezte a felhívásban foglaltakat, akkor a végrehajtási eljárás a megkeresőnek küldendő tájékoztatással megszüntethető. Önkéntes teljesítés hiányában, helyszíni eljárás nélkül, két alkalommal **eljárásí bírsággal** sújtható. A bírság és a teljesítés elhanyagolása után **helyszíni eljárást** kell lefolytatni. Tekintettel arra, hogy a rendszámtábla leszerelése nem igényel speciális szaktudást, ha végrehajtó a helyszínen megtalálta, és a feltételeknek megfelelő járműről van szó, akkor a rendszámtáblát leveheti. Közreműködő szervezet igénybevételére akkor van szükség, ha a járművön „D típusú” öntapadó fólia anyagú rendszámtábla található. Megjegyzendő, hogy az *Avt. 47.§ (3) bekezdésében* foglalt **tárgykörözés** meghatározott cselekmény végrehajtására irányuló eljárásban akkor sem rendelhető el, ha a jármű nem fellelhető. Természetesen amennyiben – akár a jelen eljárás meg nem fizetett költségeire – pénztartozás behajtására is folyamatban van végrehajtási eljárás és sor kerül ugyanazon jármű lefoglalására, a tárgykörözés elrendelésének nincs akadálya.

Ilyen esetben a VHCSEL eljárásban további helyszíni eljárási cselekmény foganatosítására nincs szükség, a felkutathatatlan jármű feltalálási helyének megállapítása kapcsán a Rendőrség jár el, ami a forgalomból kivont jármű hatósági jelzését hivatalból leveszi és leadja. Ezzel eredményesen megszűnik a VHCSEL eljárás. Tekintettel arra, hogy a NAV a tárgykörözés elrendelését követően az ügyben további **évülést** megszakító végrehajtási cselekményt nem foganatosít, figyelni kell a **VHCSEL végrehajtásához való jog** elévülésére.

Feltéve, hogy a megkeresés **hatósági okirat** leadására irányul, az eljárás menete megegyezik a rendszám-tábla és forgalmi engedély leadásával.

Annyiban különbözik, hogy ha a felszólításban szereplő feltételeknek nem tesz eleget és a jármű a helyszíni eljárás során nem fellelhető, **500.000 forintig terjedő** eljárási bírsággal sújtható a végrehajtási eljárás akadályozása miatt. Amennyiben a végrehajtó birtokba veszi az okiratot, azt soron kívül, a végrehajtható okiratban szereplő szerv részére **át kell adni**. Az okirat leadására irányuló megkeresések gyakran tartalmaznak lejáratát időpontot, azaz olyan határnapot, amely elteltével megszűnik a kötelezettség. Az ilyen jellegű eljárások elvégzése során kiemelt figyelmet kell fordítani egyrészt arra, hogy a felhívásban megadott teljesítési határidő a kötelezettség fennállása alatti időszakra essen, másrészt arra, hogy a kötelezés lejártát követően az eljárás **soron kívül** megszüntetésre kerüljön.

Forgalmi jelzés és hatósági okirat leadására irányuló meghatározott cselekmények végrehajtása során bizonyos esetekben kérdések merülnek fel.

Lényeges kérdés, hogyha az adós tulajdonában lévő járművet kitiltják a forgalomból kettő, vagy hat hónapra, valamint nem teljesíti a felhívásban felsorolt kötelezettségeket a meghatározott határidőn belül, akkor a továbbiakban az eljárást nem lehet folytatni, hanem meg kell szüntetni. Hatalmast port kavart ez a kérdés, mivel egyes Járási Hivatalok megszüntették, mások folytatták az eljárást.

3.2.1.2 Bontás, jókarbantartás

Az ilyen építésügyi eljárások idő- és munkaigényes tevékenységek. Mint minden végrehajtási ügy, ez is egy megkereséssel kezdődik, amely az építés hatóságától érkezik. Az ügy végrehajtható okirat nélkül nem indítható el.

11. ábra Eljárás menete

Forrás: Dr. Balogh Olga: A bírósági végrehajtás című könyve alapján saját szerkesztés

A **végrehajtható okiratban** foglalt cselekmények körének megállapítására kiemelt figyelmet kell fordítani az előfeltétel- és részkötelezettségek minősítésére és ütemezésére. Bontási- építési munkálatokra irányuló megkereséseknél a végrehajtás során kívüli **helyszíni eljárással** indul. Célja, hogy a végrehajtó meggyőződjön az önkéntes teljesítésről, valamint rögzítse a helyszínen tapasztalt körülményeket általános jegyzőkönyvben, illetve fénykép és/vagy videofelvétel készítésével. Amennyiben megtörtént az **önkéntes teljesítés**, a végrehajtási eljárás a megkeresőnek küldendő okirattal megszüntethető.

Ha a teljesítés nem történt meg, a végrehajtó a cselekmény minősítésétől függően, amely lehet **általános**, és ekkor az ügyintéző intézkedik két alkalommal eljárási bírság kiszabásáról és a teljesítés határidőben megtörténtét ellenőrző helyszíni eljárás lefolytatásáról, vagy **halasztást nem tűrő**, ebben az esetben viszont haladéktalanul intézkedik a végrehajtásról.

Ha a teljesítés nem történt meg és az azonnali, végrehajtó általi végrehajtásra nincs lehetőség, de **élet- vagy balesetveszély** áll fenn, a veszélyes területet körül kell keríteni, a veszélyhelyzetre felhívó tájékoztatást haladéktalanul ki kell függeszteni. (10. ábra)

12. ábra Élet- és balesetveszélyes épület

Forrás: internet

A körülkerítést úgy kell elvégezni, hogy az fedje le a romhatárt, de a legkevesebb korlátozással járjon az érintett személyekre és közterületen ne akadályozza a forgalmat. Az ingatlan műszaki jellemzőinek megismerése céljából Avt. 33. §-a alapján adó- és értékbizonyítvány kiállítása iránt intézkedni kell.

Az adó- és értékbizonyítvány megléte a közreműködő szervezet részére küldendő ajánlatkérés előfeltétele. Megjegyzendő, hogy az adó- és értékbizonyítvány hatósági bizonyítványnak minősül, melynek kiállítását a megkeresett szerv az ingatlan tulajdoni lapjára bejegyzett tényektől függetlenül, köteles teljesíteni.

Továbbá megjegyzendő, hogy nem csak az **ingatlantulajdonos**, de az *épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 51. § (1) bekezdése* alapján az építtető jogszerűen kötelezhető, így hiába nem ő a bontani rendelt ingatlan eljárásbeli tulajdonosa, vele szemben kell lefolytatni a végrehajtást, ő minősül a VHCSEL eljárás adósának.

Ezt a személyt szükséges felszólítani és tájékoztatni a jogkövetkezményekről (*Avt. 122 § (2) bek.*), szükség esetén vele szemben kell kiszabni **eljárásbeli bírságot** (*Avt. 122. § (3)-(5) bek.*), továbbá a cselekményt is az ő költségére kell elvégeztetni (*Avt. 122. § (6) bek.*). Az ilyen jellegű eljárások speciálisak, figyelemmel arra, hogy a volt tulajdonosoknak korlátozottak a lehetőségei az új tulajdonos ingatlanán történő együttműködésben, hiszen nem ő az *Avt. 57. alcímében* szabályozottak szerint szankcionálható személy.

Megjegyzendő ugyanakkor, hogy az eljárás akadályozása esetén a nem adós új tulajdonossal szemben sincs akadálya az *Avt. 22. §-a* szerinti eljárási bírság kiszabásának.

Lakott ingatlan esetén, ha a behajtást kérő hatóság döntésében az építmény használatát annak életveszélyes állapotára tekintettel megtiltotta, vagy ha a használat kizárása a döntésben foglaltak végrehajtásához szükséges, a cselekménnyel érintett építményt használó adóst vagy harmadik személyt a végrehajtó a helyszíni eljárás során felhívja, hogy az építményt a benne tartózkodó valamennyi személlyel együtt az ingóságoktól kiürítve két munkanapon belül hagyja el. A felhívást tartalmazó helyszíni jegyzőkönyvet soron kívül meg kell küldeni az építmény fekvése szerinti jegyzőnek. **Kiskorú személy várható érintettsége** esetén a következő helyszíni eljárás várható időpontjáról az illetékes gyámhatóságot is értesíteni kell. Ebben az esetben a helyszíni eljáráson az illetékes **gyámhatóság képviselője** is részt vesz. Ha az építményben a helyszíni eljárás időpontjában nem tartózkodik senki, vagy ott csak kiskorú személy található, a végrehajtó a felhívást a helyszíni eljárásról készített jegyzőkönyvbe foglalja és a jegyzőkönyvet kifüggeszti az építmény ajtajára, továbbá soron kívül megküldi az építmény fekvése szerinti községi, városi, fővárosi kerületi jegyzőnek.

A végrehajtó a határidő elteltével pénzügyőr közreműködésével a helyszínen **ellenőrzi a teljesítést** és szükség esetén foganatosítja az építmény kiürítését. Az eljáró igazgatóság az építmény fekvése szerinti jegyző által kijelölt, ideiglenes elhelyezést biztosító ingatlanra kíséri az adóst, illetve az építményt használó egyéb személyeket, és ide szállítja az adós költségére az építményben lévő ingóságokat is.

Ha az építményben lévő **ingóságok elhelyezése** a jegyző által kijelölt ingatlanban nem biztosított, és a kiürítés ellenőrzésére irányuló helyszíni eljárás alkalmával az építményben nem tartózkodik senki, vagy ott csak kiskorú személy található, az építményben lévő ingóságokat az eljáró igazgatóság az adós költségére elszállítja, az építményben tartózkodó kiskorú személyek ideiglenes elhelyezése iránt a gyámhatóság intézkedik. Az elszállítást követően az eljáró igazgatóság az ingóságokat saját birtokában vagy zárgondnok őrizetében tarthatja.

A végrehajtó az építmény ajtajára kifüggeszti a helyszíni eljárásról készített jegyzőkönyvet, és abban megjelöli az ingóságok átvételének helyét, valamint azt, hogy az eljárásban mely gyámhatóság vesz részt. Az eljáró igazgatóság a helyszíni eljárásról készített jegyzőkönyvet soron kívül megküldi az építmény fekvése szerinti jegyzőnek is.

Az eljáró igazgatóság az elszállított ingóságokat a *Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.)* jogalap nélküli birtoklásra vonatkozó szabályai szerint 90 napig megőrzi, és erről, valamint az ingóság átvételére vonatkozó információkról és az átvétel elmulasztásának jogkövetkezményeiről az adóst értesíti.

A jogalap nélküli birtoklással kapcsolatban felmerült költségek megfizetésére az adós határozatban kötelezhető. A határidő lejártát követően az ingóságokat az eljáró igazgatóság értékesítheti, vagy megsemmisítheti.

Az **értékesítésből befolyó vételár** az adóst vagy, ha eltérő személy, a tulajdonos harmadik személyt illeti meg. Ha a meghatározott cselekmény végrehajtásához elegendő az építmény egy részének elhagyása, akkor az állami adó- és vámhatóság az érintett építményrész kiüríti, a **kiürített építményrész** lezárja és lepecsételi. Amennyiben az ingatlan területén a cselekmény elvégzését nem akadályozó, lezárható helyiség áll rendelkezésre, a végrehajtó oda helyezheti az ingóságokat.

Kutatási példa:

Az esetpéldában egy sikeresen végrehajtott bontási végrehajtási eljárást mutatok be.

A NAV-hoz még a kezdetekben, 2018-ban meghatározott cselekmény végrehajtására irányuló megkeresés érkezett a Járási Hivatalától. A nevezett megkeresés alapjául szolgáló végrehajtható okirat **lakóépület elbontására** vonatkozó kötelezést írt elő egy magánszemély részére.

A megkeresésben rögzítésre került, hogy a meghatározott cselekmény végrehajtása életveszély és balesetveszély miatt **nem tűrt halasztást**. A végrehajtási osztály (továbbiakban: eljáró szakterület) **felhívást** küldött a kötelezettnek a meghatározott cselekmény **önkéntes teljesítésére**.

A kötelezett, mint kiderült, **külföldi állampolgár**, csak a lakcímbejelentés miatt volt szüksége egy Magyarországon található lakóházra. A lakóépület az élet- és balesetveszély miatt lakhatatlan állapotban volt. A helyszíni szemle során a szakterület megállapította, hogy a kötelezett a felhívásban megjelölt határidőig a kötelezettségét önkéntes módon nem teljesítette. Mivel a cselekmény halasztást nem tűrő volt, az adóssal szemben bírság kiszabásának mellőzésével haladéktalanul intézkedni kellett. Ezt követően a szakterület **közreműködő szervezet igénybevételére** irányuló eljárást kezdeményezett. Az eljárás időpontjában hatályos eljárási rend szerint intézkedett a cselekmény elvégzésével foglalkozó három gazdálkodó megkereséséről, valamint a velük való helyszíni bejárás megtartásáról.

A NAV a területbejáráson jelen lévő három közreműködő szervezettől a bontási munkák elvégzésére irányuló **árajánlatot kért**. A három közreműködő szervezet közül mindössze egy gazdálkodó adott árajánlatot. A kapott árajánlatot az eljáró szakterületet irányító igazgatóhelyettes is áttekintette és szakmailag megfelelőnek találta. Az árajánlatot tevő szervezettel kötött vállalkozási szerződés alapján a nevezett gazdálkodó a **meghatározott cselekményt elvégezte**, a lakóépület elbontásra került. Erről a tényről a szakterület levélben tájékoztatta a megkereső hatóságot, egyben kérte, hogy a hatóság nyilatkozzon, hogy a teljesítés **megfelel-e** a kötelezésben foglaltaknak. A **megkereső hatóság** válaszában a teljesítést elfogadta.

13. ábra Lakóépület bontás előtt

14. ábra Lakóépület bontás után

Forrás: NAV belső anyag

A szakterület végzésben kötelezte az adóst a **végrehajtási költség** megfizetésére. Önkéntes befizetés nem történt, ezért pénzügyi végrehajtás keretében inkasszó kibocsátására került sor. Az inkasszó eredményre vezetett a végrehajtási költség teljes egészében megtérült.

A költségek behajtása nem minden esetben térül meg, vagyis a kiadások az állam költségvetését terhelik. Az épületek bontásával kapcsolatos ügyek többsége **közreműködő szervezet** igénybevételével zajlik, mivel a NAV-nak nincs sem szakértelme, sem hatósági engedélye, hogy ilyen tevékenységet végezzen. 2018-ban megyei szinten az adóhatóság 3 közreműködő szervvel kötött vállalkozási szerződést és működött együtt. A közreműködő szervezet az épületek bontása esetén rendelkezésre álltak. 2019-ben a vonatkozó eljárási rendben **változások** következtek be. Az adóhatóság internetes felületeken kiírást hirdetett, amiben közreműködő szervezetet keresett a meghatározott cselekmények elvégzésére. Zala megyében jelenleg 24 közreműködő szervvel van leszerződve az adóhivatal.

Ezek száma folyamatosan változhat, hiszen **szigorú szabályok**nak kell megfelelniük, ahhoz, hogy továbbra is szerződésben álljanak a hivatallal.

A bontások sorsolással kezdődnek, amely során 3 közreműködő szervezet véletlenszerűen excel programban, függvényel választanak ki. A kisorsoltaknak árajánlatot kell adnia meghatározott időn belül, majd a kedvezőbb ajánlat kerül kiválasztásra. Ezen sorsolások is változtatást igényelnek. Munkatársam véleménye szerint, jobb lenne, ha egy **webes felületen** a közreműködő szervezeteknek lehetne „licitálni” az ügyre, megadott időintervallumon belül, majd ezek közül is a **legkedvezőbbet** kellene kiválasztani. Ezzel a fejlesztéssel a közreműködő szervezetek egyenlő eséllyel indulnának. Napjainkban a technológia nem ismer határt, így ennek a **korszerűsítésnek** az alapja adott lenne.

3.2.1.3 Gyermekelhelyezés/Gyermekkiemelés

Magyarországon a gyermekkiemeléssel foglalkozó ügyek száma csekély. A megyei igazgatóságnál ez az egy eset történt, és azóta sem volt ilyenre példa. Szakmai tanulmány szerint veszélyeztető körülménynek minősülnek az anyagi problémák, a lakhatási problémák, a családszerkezeti, kapcsolati problémák, a szülői elhanyagolás és a gyermekbántalmazás. Kutatási példában egy felügyeleti és egészségügyi probléma miatt gyámság alá került kislány miatt induló végrehajtási eljárást mutatok be.

A gyámhatóságokról, valamint a *gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról* szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet (Gyer.) családba fogadással kapcsolatos ügyekről szóló XIII. Fejezetében foglalt 94. § (1)-(2) bekezdése szerint a családbafogadó gyám éves jelentésének és számadásának elbírálásával egyidejűleg a gyámhivatal vizsgálja azt is, hogy a családba fogadás fenntartása a gyermek érdekében továbbra is indokolt-e. A gyermek érdekében - a feltételek fennállása esetén - a gyámhivatal elrendelheti a gyermek védelembevételét vagy a gyermek védelembevételével együtt a megelőző pártfogását. Ha a felülvizsgálat eredményeképpen a gyámhivatal azt állapítja meg, hogy a családbafogadás fenntartása ellentétes a gyermek érdekével, a gyámhivatal intézkedik a **gyermek saját családjába történő visszahelyezése** iránt, feltéve, hogy a családbafogadásra okot adó körülmények már nem állnak fenn. Ellenkező esetben - az ítélőképessége birtokában lévő gyermek véleményének figyelembevételével - a gyermekvédelmi gondoskodásnak azt a formáját rendeli el, amely a gyermek számára a legmegfelelőbb.

A járási hivatal gyámügyi osztálya határozattal egy kiskorú gyermek **családbafogadását** és a családbafogadó gyám (kötelezett) gyámi tisztségét megszüntette, egyben rögzítette, hogy a gyermek szülői felügyelet alá kerül. A határozat indoklása szerint a **gyámhivatal** hozzájárult a kiskorú családba fogadásához, és a gyermek részére családba fogadó gyámul az anyai nagyszülőt rendelte ki. A gyámhivatal határozatában megállapította azt is, hogy a **jogerőre emelkedett ítéletével** a gyermeket az anyánál helyezte el, ezért a gyámhivatal határozatában rendelkezett a szülői felügyelet jogának szüneteléséről is. (15. ábra) A családba fogadásra azért volt szükség, mert az anya külföldi munkavállalása miatt nem tudott a gyermek neveléséről gondoskodni.

A családba fogadás megszüntetésére irányuló eljárás az anya kérelmére indult meg, mivel visszaköltözött Magyarországa, így a kislány nevelését a továbbiakban már el tudja látni.

Mivel a családba fogadás megszüntetéséről szóló határozatban foglaltaknak a **családba fogadó gyám** nem tett eleget, azaz a gyermeket édesanyja részére nem adta át, a gyámhivatal végzéssel elrendelte a nevezett határozatban foglaltak végrehajtását.

15. ábra Gyermekelhelyezés

Forrás: internet

A kérelem a NAV-hoz érkezett, mint meghatározott cselekmény. Hosszú tanakodás folyt, arról hogy ez a NAV hatáskörébe tartozó eljárás vagy sem, hiszen ilyen problémával még nem volt dolguk. Az érintett – Ákr. szabályai szerint hozott, végleges – döntés alapjául szolgáló jogintézményeket szabályozó jogszabályhelyek nem tartalmaznak olyan kifejezett rendelkezést, amely a határozat végrehajtását kivonnák a NAV hatásköréből. Az "intézkedés" fogalom használata egyéb, tevőleges eljárási kötelezettséget előíró rendelkezés hiányában nem minősül a végrehajtói hatáskört átruházó rendelkezésnek, ezért **a cselekmény kikényszerítése a NAV hatáskörébe tartozik.**

A családbafogadott gyermek édesanyjának ügyvédje küldte meg NAV igazgatóságára az ügy egészére kiterjedő meghatalmazását és érdeklődött, hogy milyen végrehajtási cselekmények kerültek az ügygel kapcsolatosan foganatosítására. A meghatalmazott ügyvéd előterjesztett beadványában tájékoztatta hivatalt, hogy a kötelezett részéről a gyermek átadására még nem került sor, ezért kérte az eljárás haladéktalan lefolytatását. Az ügyvéd előterjesztett negyedik beadványában ismételten kérte az ügy **sonon kívüli** lefolytatását. Az eljáró szakterület a kérelemben rögzített körülmények tisztázása érdekében helyszíni eljárást folytatott le a megkeresésben megjelölt címen, ahol a kötelezettet felhívták a kötelezettségének bizonyos napjáig történő teljesítésére. A **helyszíni eljárásról** és a kitűzött határidőről az eljáró szakterület a meghatalmazott ügyvéd útján tájékoztatta a családba fogadott gyermek édesanyját.

Az eljáró szakterület levélben a meghatalmazott ügyvédet felhívta, hogy a helyszíni eljárás során felvett jegyzőkönyvben rögzített teljesítésre biztosított határidő elteltét követően nyilatkozzon a határozatban foglaltak önkéntes teljesítésének megtörténtéről.

A helyszíni eljárás során egyébként a **kötelezett** nagymama elmondta, hogy részéről semmi akadálya a gyámhatósági döntés végrehajtásának, azonban a kislány nem akar az édesanyjához költözni, ami nem is meglepő, mivel az édesanya hosszú évekig külföldön élt és a gyermekkel alig tartotta a kapcsolatot. (16. ábra)

16. ábra Ragaszkodás a nagyszülőhöz

Forrás: internet

A meghatalmazott ügyvéd benyújtott beadványában úgy nyilatkozott, hogy a **kötelezettség önkéntes teljesítése** nem történt meg, egyben kérte, hogy a végrehajtás, mint halasztást nem tűrő ügy, teljesítésre szóló felhívás és bírság kiszabásának mellőzésével kerüljön mielőbb lefolytatásra. Álláspontja szerint a gyermek elhelyezése mindenképpen **halasztást nem tűrő** ügynek kell, hogy minősüljön. Beadványában továbbá a meghatalmazott ügyvéd tájékoztatást kért a helyszíni végrehajtási cselekmény foganatosításának időpontjáról. Az eljáró szakterület megkereste a Kormányhivatalt, hogy szóban forgó végrehajtási cselekményt halasztást nem tűrő cselekményként kezeljék-e. Az eljáró szakterület a Kormányhivatal válasza alapján végzésében helyt adott az eljáró meghatalmazott ügyvéd kérelmének és az eljárást a továbbiakban halasztást nem tűrőként kezelte. Az eljáró szakterület tájékoztatta a kötelezettet, hogy a gyermek **szülői felügyelet** alá helyezése mikor lesz a gyermek lakcímén, amely helyen és időpontban gondoskodnia kell a gyermek megjelenéséről. Azonban váratlan fordulat következett be, a meghatalmazott ügyvéd még a kitűzött időpont előtt közölte a hivatallal, hogy **az anya eláll a gyermek szülői felügyelet alá helyezésétől** és ebből kifolyólag kérte, hogy a cselekmény ne kerüljön végrehajtásra.

A kérelem alapján a szakterület megkereste a Kormányhivatalt, hogy a meghatározott cselekmény végrehajtását, annak végrehajthatatlansága miatt vonja vissza. A Kormányhivatal a korábban az eljáró szakterületnek megküldött **végzését visszavonta**, így az eljárás megszüntetésre került.

Felmerül a kérdés, hogyan folytatódott volna az eljárás, ha az anya nem mond le szülői felügyeleti jogáról és a gyermek továbbra sem akar az édesanyjával lenni. Ilyen esetben vajon az a teendő, hogy mindenképp kiemelik a gyámság alól és édesanyjához helyezik el, ám ezzel a módszerrel a gyermek lelkiileg sérülne. A másik esetben folyamatos látogatás során megismerik egymást édesanyjával és ezek után dönthet a gyermek, hogy kivel akar élni a jövőben.

3.2.2 Igazságügyi cselekmények végrehajtási gyakorlata - Bűnügyi zárlat

A vagyonekobbzást a zár alá vétel biztosítja, mint kényszerintézkedés. Zár alá vétel rendelhető el a terhelt egész vagyonára, vagyona meghatározott részére vagy egyes vagyontárgyaira, ha a vagyonekobbzásnak helye van egy bűncselekményben való részvétel miatt. Bűnügyi zárlatot kérhet a büntetőügyben eljáró bíróság, ügyészség vagy a nyomozó hatóság. A bűnügyi zárlat végrehajtása esetén a bírósági végrehajtásról szóló törvény (Vht.) 202-204.§-ai szerint kell eljárni.

A végrehajtó a bűnügyi zárlatot az **elrendelő határozat** kézhezvétele után haladéktalanul foganatosítja. A cselekmény elvégzéséről a behajtást kérőt tájékoztatni kell. Az eljárás során a foglalási jegyzőkönyvet kizárólag a **bűnügyi zárlat foganatosítása** érdekében lehet felvenni.

17. ábra Ingatlan zár alá vétel

Forrás: internet

Ha az eljáró igazgatóság egyéb tartozásra is vezet végrehajtási eljárást, ugyanazon eljárás alkalmával önálló jegyzőkönyv felvétele szükséges, azzal, hogy az adóst terhelő egyéb tartozásokat a bűnügyi zárlat foganatosítására készített jegyzőkönyvön is fel kell tüntetni. Nyilatkozatni kell az adóst arra vonatkozóan, hogy a **lefoglalt vagyontárgyakon** az adóhatóság által nyilvántartott tartozásokon felül egyéb jogcímen áll-e fenn kötelezettsége, azokra valaki igényt tart-e. A vagyonekobbzás biztosítására elrendelt bűnügyi zárlat során az adós minden vagyontárgyát le kell foglalni, kivéve a végrehajtás alól mentes vagyontárgyakat és a munkabért. Bűnügyi zárlat foganatosítható a NAV által nyilvántartott túlfizetésre is, ha a bűnügyi igazgatóság a zár alá vételt elrendelő határozatban az adós adószámláján a központi költségvetéssel szemben fennálló, túlfizetésként nyilvántartott követelésére is elrendelte a bűnügyi zárlatot. Az összeget a **691 Bűnügyi zárlat adónemen** kell előírni, a letéti számlára beutalva azt az adós letéti kartonján kell zárolni. A zárolt összeg más tartozásokra elszámolt összeggel csökkenteni kell a 691-es adónemre előírt kötelezettség összegét is.

Ha a bűnügyi zárlat további cselekmények nélkül került megszüntetésre, a zárolt összeget a vissza kell utalni az eredeti adónemre. Az adóhatóság a nem meghatározott vagyontárgy bűnügyi zárlatát elrendelő döntésben foglalt követelés biztosítása érdekében felhívja az adóst megillető összeget kezelő pénzforgalmi szolgáltatót, hogy a biztosítandó összeget a számláról sem az adós, sem más javára ne fizesse ki, ha pedig a számla egyenlege nem éri el a biztosítandó összeget a jövőbeni befizetések tekintetében is hasonlóan járjon el. Fel kell hívni továbbá arra is, hogy a zárolásra történő felhívás átvételétől számított **8 napon belül** tájékoztassa az adóhatóságot arról, hogy az intézkedést milyen összegre tudta foganatosítani. Fizetési számlán elhelyezett összegre és jövedelemre vonatkozó mentességi szabályokat a bűnügyi zárlat esetén is alkalmazni kell.

Jövedelem akkor tiltható le, illetve fizetési számla zárolására akkor kerülhet sor, ha az adósnak a biztosítandó összeg fedezetéül szolgáló, végrehajtás alá vonható más vagyontárgyra nincs. A végrehajtó a zár alá vett vagyont **zárgondnok** kezelésébe adhatja. Zárgondnokot ingóság megőrzésére csak különösen indokolt esetben lehet kirendelni, a kirendelés tényéről és indokáról soron kívül, elektronikus úton tájékoztatni kell a NAV Központi Irányításának Fizetésektelenségi és Végrehajtási Főosztályát. Ha az adós akadályozva van vagy egyéb okból szükséges. Az eljárás során a részére **ügygondnok** rendelhető ki. Bűnügyi zárlat esetén romlandó dolog kivételével a foglalási cselekmények a foglalással, zár alá vétellel, költségvetési támogatás zárolásával, követelés lefoglalása és jövedelem letiltása esetén az elkülönített számlára történő befizetéssel, továbbá a pénzforgalmi szolgáltatóhoz intézett felhívás kiadásával befejeződnek.

18. ábra Bűnügyi zárlat altípusai

Forrás: NAV belső anyag alapján saját szerkesztés

Az **ingóság** zárlatát elrendelő döntést a végrehajtó a helyszínen adja át az adósnak, és egyúttal lefoglalja, vagy zár alá veszi a vagyontárgyat. Ha az adós, illetve képviselője nincs jelen, a végrehajtó a döntést a foglalási jegyzőkönyv másolatával együtt kézbesíti az adósnak, illetve képviselőjének. A zárlatot elrendelő döntés kézbesítésekor fel kell hívni a bűnügyi zárlattal érintett jogi személyek tulajdonosai és vezető tisztségviselői figyelmét arra, hogy nem hozhatnak a bűnügyi zárlat foganatosításával és céljával ellentétes döntéseket. Az eljáró igazgatóság a lefoglalt vagyontárgyat **haladéktalanul elszállíthatja**, ha az adóhatóság birtokában történő megőrzés feltételei biztosítottak.

A lefoglalt **romlandó dolgot** zárlat esetén is értesíteni kell. Az így befolyó vételárát a 691 bűnügyi zárlat adónemen kell nyilvántartani. Az elrendelt zárlat ellenére sem lehet lefoglalni a *kölcsönzött kulturális javak különleges védelméről szóló törvényben (2012. évi XCV. törvény 3. §)* meghatározott tanúsítványban felsorolt kulturális javakat a különleges védelem időtartama alatt.

Járműre vezetett eljárásra egyebekben az ingóságra vonatkozó szabályok alkalmazandók, azzal, hogy a jármű lefoglalása a foglalási jegyzőkönyvben történő feltüntetéssel, illetve ha lehetséges, a **törzskönyv** lefoglalásával történik. A jármű lefoglalásáról a döntés átadásának napján intézkedni kell.

Ingatlan zárlatát elrendelő döntés VHCSEL adatlapon történő beérkezése után az adóhatóság haladéktalanul megkeresi az **ingatlanügyi hatóságot**, hogy a bűnügyi zárlatot jegyezze be az ingatlan-nyilvántartásba.

Kizárólag ingatlan zárlatát elrendelő döntés végrehajtása esetén is indokolt helyszíni eljárást lefolytatni, tekintettel arra, hogy a zárlat bejegyzéséről szóló ingatlan-nyilvántartási határozat kézhezvétele után az ingatlant zárgondnok kezelésébe kell adni, ha a helyszíni eljárás alapján megállapítható hogy az adós az ingatlan kezelésében hosszabb távollét miatt vagy más okból akadályozva van, vagy pedig a végrehajtást kérő zárgondnok kijelölését kérte, és ez az ügy körülményeire tekintettel a végrehajtó szerint indokolt. A föld zárgondnokául a végrehajtó elsősorban a járási hivatal 8 napon belüli nyilatkozattételre való felhívása alapján, az általa javasolt személyt vagy szervet jelöli ki. A zárgondnokot a kijelölő végzésben tájékoztatni kell arról, hogy köteles az ingatlant a **rendes gazdálkodás szerint kezelni**, gazdálkodásáról és az ingatlan jövedelméről a végrehajtónak elszámolni, valamint az ingatlan tiszta jövedelmét a végrehajtói letéti számlára befizetni. Az **ingatlan zárgondnokának díját** a bíróság állapítja meg. A zárgondnok kirendelő végzést, a zárgondnok által adott árajánlatot, valamint az arról szóló véleményezés javaslatot soron kívül fel kell terjeszteni az ingatlan fekvése szerint illetékes járásbírósághoz a zárgondnok díjának megállapítása érdekében. A bűnügyi zárlat során **zárolt pénzüsszeget** az egyéb tartozásokra indított végrehajtás során az adóhatóság elszámolhatja, illetve a lefoglalt vagyontárgyat értékesítheti abban az esetben is, ha az egyéb tartozásokra megindított eljárás más végrehajtási cselekményekkel nem fejezhető be eredményesen. A kielégítési végrehajtási szakaszban lévő tartozások megtérülésén felüli összeget, a bűnügyi zárlat erejéig a **végrehajtói letéti számlán**, zárolva kell tartani. A mindezekon felüli összeget vissza kell utalni az adósnak. A bűnügyi zárlatot elrendelő döntés alapján fogatosított végrehajtási cselekményeket a végrehajtási eljárás megindítása, vagyonekobbzás elrendelése után nem kell megismételni. Az elvégzett foglalás hatálya kiterjed a végrehajtási eljárásra, illetve a vagyonekobbzásra is. Amennyiben a bűnügyi zárlattal érintett vagyonelem tekintetében vagyonekobbzást rendelnek el, úgy erről a behajtást kérő hatóságot az elrendelő végzés megküldésével tájékoztatni kell. A tájékoztatás megtételével együtt intézkedni kell az újabb megkeresés végrehajtása iránt.

Kutatási példa:

Az eset **ingatlanra bejegyzett zár alá vétel** megváltásáról szól. Az eljárás meghatározott összeg megfizetésével, a zár alá vétel töröltetésével és a megfizetett összeg kezelésével kapcsolatos. Bűnszervezetben elkövetett, különösen jelentős vagyoni hátrányt okozó **költségvetési csalás** büntette és további bűncselekmények miatt az NAV Bűnügyi Igazgatóságánál folyamatban lévő bűnügyben az adós 1/1 tulajdoni hányadában lévő ingatlanára zár alá vétel bejegyzésére került sor. A kötelezett vagyoni érdekelt jogi képviselője öröklakás vonatkozásában indítványt terjesztett elő az elrendelt zár alá vétellel biztosított vagyon megváltása érdekében. Az indítványt a Megyei Főügyészség elfogadta, a **megváltás összege**ként 83.000.000 forintot határozott meg. Az Igazgatóság az adós kötelezettet az *Avt. 125/E.§ (9) bekezdése* alapján megfizetésre hívta fel. Az adós a megváltás összegét **haladéktalanul megfizette** a megadott bankszámlaszámra. A Főügyészség a megváltás összegének megfizetését követően határozattal megállapította a zár alá vétel megszűnését, tekintettel arra, hogy a megváltás során kifizetett összeg a zár alá vett vagyontárgy helyébe lépett. Az adóhivatal a döntés megküldésével megkereste az illetékes földhivatalt a **zár alá vétel törlése** érdekében, és a törlés megtörtént.

Az eset kapcsán felmerült néhány tisztázatlan kérdés.

Hány nap a megváltás összegének megfizetésére a szabályos fizetési határidő?

A zár alá vétel törlése okán az illetékes földhivatallal egyidejűleg, a vagyoni érdekeltet is kell-e tájékoztatni a törlési kérelem megküldésével?

Tisztázatlan kérdések

A befizetett 83.000.000.- Ft jelenleg is a megadott számlaszámon van. A befizetett összeg kezelésére, továbbutalására van-e pontos szabályozás?

19. ábra Eljárás során felmerült kérdések

Forrás: felmerült kérdések alapján saját szerkesztés

Mivel 2018 óta van jelen a NAV életében a meghatározott cselekmények végrehajtása így egy viszonylag új munkatevékenységnek minősül. Az ügyintézők rendelkezésére áll egy útmutató, amelyben a leírtakat kell alkalmazni egy eljárás során.

Az útmutató azonban csak a **leggyakrabban előforduló ügyek** végrehajtására szóló **iránymutatást tartalmaz**, de vannak olyan ügyek, amelyeknél nem használható teljes egészében ez az eljárási rend. Az eljárásokkal kapcsolatban több kérdés is felmerül az ügyintézőkben, például, hogy hogyan kellene **megfelelő gyakorlatot kialakítani**, mivel a meghatározott cselekmények végrehajtásának egyes területein még nem áll rendelkezésre kialakított ügymenet.

3.3 Interjú a működési hatékonyság vizsgálatára

A Nemzeti Adó- és Vámhatóságnál javarészt **irodai munkát végeznek** a dolgozók. Vannak kivételek, akik csak részben vannak jelen az irodában, ők a kijáró végrehajtók. Az irodai munka kapcsán sokszor felmerül az emberekben, hogy mennyire monoton a munkavégzés, ám a végrehajtási osztályon nem a monotonitás jellemző, hanem a változatosság. Nap, mint nap érkezik olyan megkeresés, amelynél csak részben alkalmazható az eljárási rend, és felmerülnek tisztázatlan kérdések az eljárás megoldásával kapcsolatban.

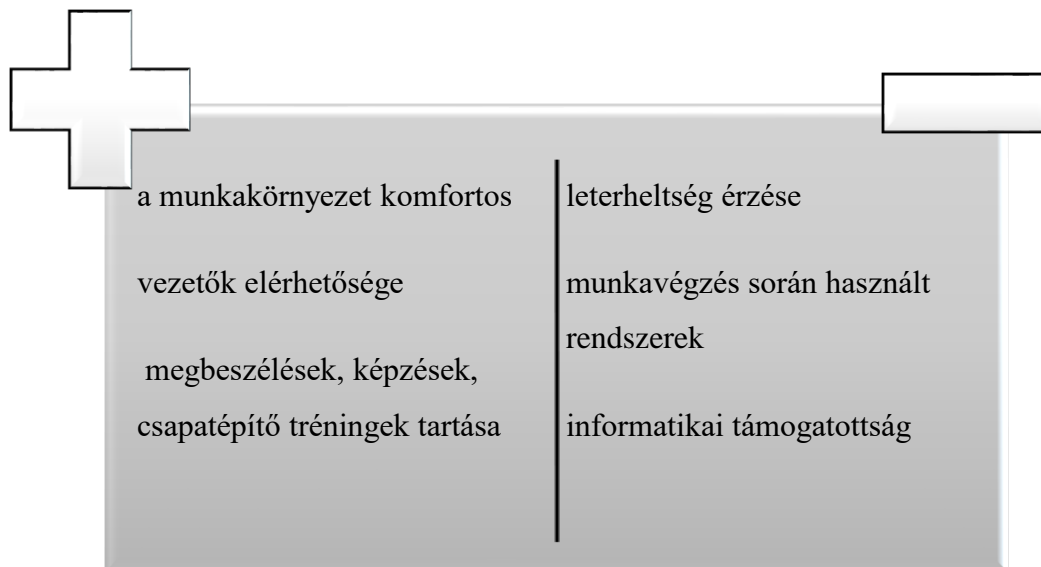
Statisztikai mintavétel során a végrehajtási osztály dolgozóit céloztam meg, ahol a szakmai gyakorlatom egészét töltöttem. Kérdőívemben kitértem a munkahelyi környezetre, a munkát zavaró tényezőkre, a használt rendszerekre, illetve az oktatásra, megbeszélésekre és a humán erőforrás bővítésére. **Önkényes mintavételt** alkalmaztam. Az önkényes, azaz a kényelmi mintavétel azon alapul, hogy a legkönnyebben elérhető emberek, jelen esetben az ügyintézők, munkatársaim felé irányultak a kérdéseim.

A következő következtetéseket vontam le a kapott válaszokból:

Az **ügyintézők** viszonylag leterheltnek érzik magukat a számos beérkező megkeresések miatt, azonban munkakörnyezetüket komfortosnak találják. A vezetők minden probléma esetén rendelkezésre állnak ahhoz, hogy az ügy teljesítésére minél hamarabb sor kerüljön. A munkájuk során használt rendszerekkel, az informatikai támogatottsággal nincsenek megelégedve, mindegyikük egyetért abban, hogy fejlesztésre van szükség.

Véleményem szerint, felmérést kellene tartani, hogy kinek mi az elvárása ezekkel a rendszerekkel szemben, és ezek figyelembevételével javítani a rendszerek működésén az ügyintézők munkájának könnyebbé tétele érdekében. Véleményük szerint szükséges megbeszéléseket, koncentrált képzéseket tartani. A humán erőforrás bővítés már kérdéses, vannak, akik úgy érzik, szükség van rá és van, aki szerint nincs.

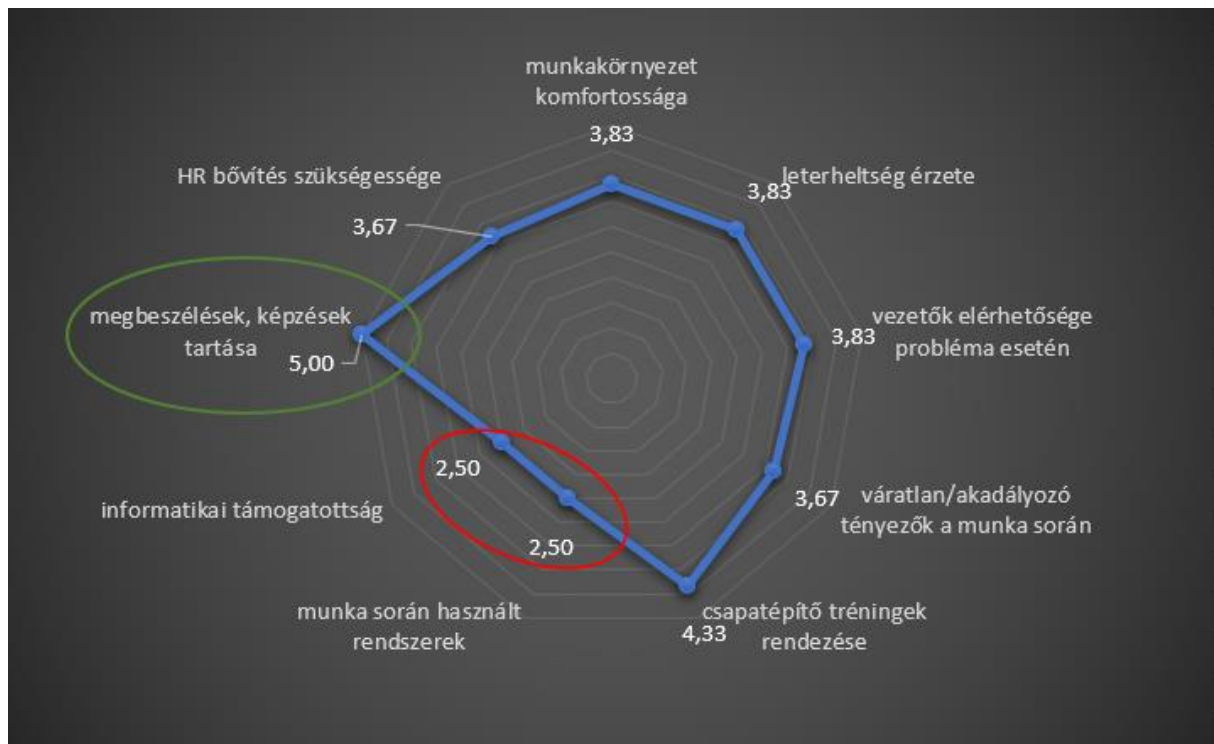
A működési hatékonyságot javító, illetve rontó tényezőket összesítettem is megjelenítettem (20.ábra).

20. ábra Pro és kontra tényezők a hatékony munkavégzésben

Forrás: kérdőívben feltett kérdések alapján saját szerkesztés

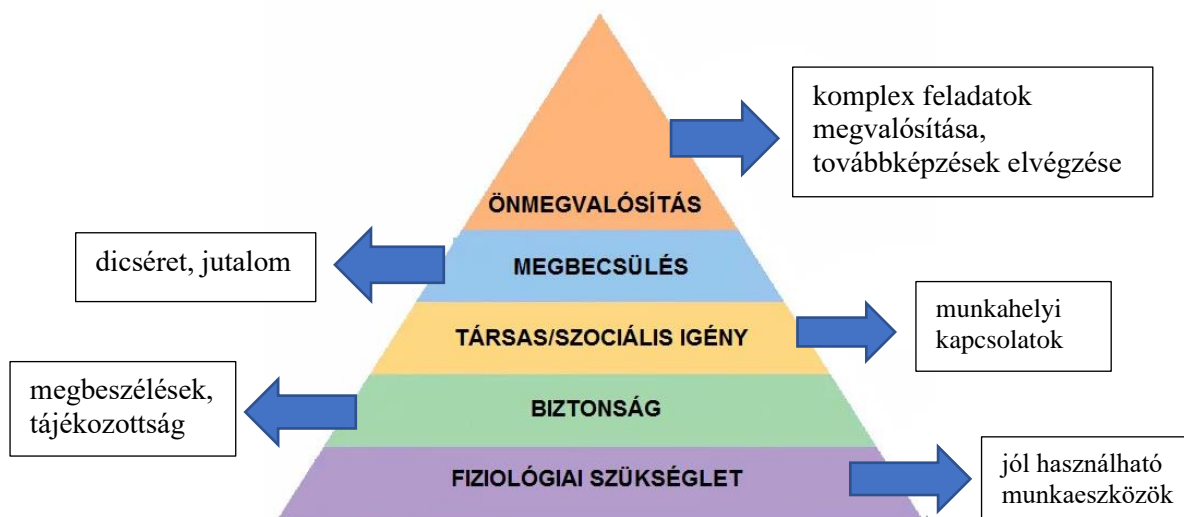
A fenti tényezők relatív fontosságát egy öt-fokozatú **Likert** skálán is értékelték a válaszadók. Az eredményeket egy pókháló diagrammon szemléltetem, amelyben látszik, hogy teljes mértékben egyetértenek abban, hogy a **megbeszéléseken és képzéseken való részvétel** nagymértékben hozzájárul a hatékony munkavégzéshez (21. ábra). A legkevesebb pontot a használt rendszerek és az informatikai támogatottság kapta, vagyis az ügyintézők **elégedetlenek** a munkájuk során használt rendszerekkel, nem megfelelő az informatikai támogatottság. Szakmai gyakorlatom ideje alatt tesztelésre került egy új rendszer, amelynek célja a hatékony munkavégzés és az ügyintézői terhek minimalizálása.

21. ábra Kérdőív eredménye pókháló diagrammon
 Forrás: kérdőív eredményei alapján saját szerkesztés

Megkérdeztem azt is, hogy milyen egyéb tényezők szükségesek a munka hatékonyságának növelésére. Egy ember írt egyéb megjegyzést, amiben az állt, hogy kellő motiváció szükséges az munkavállalók részére, mint például a megbecsülés, dicséret vagy a pénzbeli motiváció. Minden embernek **saját motivációs bázisa** van, vagyis ami az egyik dolgozónál működik a másikonál nem. Vezetők és HR szakértők meggyőződése azonban, az, hogy a pénz csak keveseknél vezet nagyobb teljesítményre.

A dolgozók motivációjának felépítésére a **Maslow-féle szükségletpiramist** használtam fel. A piramis egyes szintjeihez hozzárendeltem a kérdőív alapján nyert információimat (22. ábra).

22. ábra Maslow-féle szükséglet-hierarchia

Forrás: internetes képfelvétel alapján saját szerkesztés

Az alapszükségletek közé sorolhatók ebben az esetben a jól használható munkaeszközök, a megfelelő fizetés és munkakörülmények. A rendszeres megbeszélések, tájékozottság a vállalati folyamatokról a második, azaz a biztonsági szintbe sorolhatók. Mivel minden ember, társas lény, ezért szüksége van a munkahelyen is kapcsolatokra, például apró figyelmességek születésnap alkalmából. A megbecsülés, a dicséret, a jutalmak és a pozitív teljesítmény értékelése szintúgy fontos egy ember számára, mint a társas kapcsolatok. Komolyabb feladatok, továbbképzések elvégzése büszkévé teszi a dolgozókat, hiszen a siker élménye önbizalmat ad. Minden ember más személyiség, így más-más motivációs eszközre van szükség. (dr. Daróczi Zoltán, 2020)

4. Összegzés

Az adózás mára már az állampolgárok számára széle körben ismert fogalommá vált. Az adókat az állam által erre kijelölt szervek segítségével szedi be, a legfontosabb a Nemzeti Adó- és Vámhivatal. Munkám eredményeképpen az adóhivatalon belül egy új típusú tevékenység gyakorlati működését demonstráltam, valamint feltártam a munkafolyamatot akadályozó tényezőket.

Szakedolgozatom során bemutattam a Nemzeti Adó- és Vámhivatal szervezeti felépítését és annak működését. Különösen a végrehajtási eljárások aspektusából szemléltettem a NAV feladatait, hiszen teljes szakmai gyakorlatomat egy végrehajtási osztályon töltöttem. 2018-ban megjelent az adóhivatal tevékenységei között a meghatározott cselekmények végrehajtása, mint újszerű tevékenységi kör, amely a végrehajtási szakterületen dolgozókat új kihívások elé állította. A meghatározott cselekmények végrehajtásának gyakorlatával még számos kérdés nincs kikristályosodva, kérdések merülnek fel az eljárás elvégzésének menetében, a hatáskör tisztázásától kezdve, az egyetemlegesség kezelésén át az eljárás megszüntetéséig. Mivel ez egy újszerű feladat a végrehajtási szakterület életében, ezért szakirodalom is csekély mértékben állt rendelkezésemre. A felhasznált információkat az Adóvilág szaklapokból, jogszabályokból és tapasztalt kollegák köréből szereztem. Ezek a források járultak hozzá kutatásom megvalósításához.

A dolgozatom megírása során célom volt, hogy bemutassam ezt az új feladatkört. Törekvéseim között szerepelt az is, hogy felmérjem, melyek azok a tényezők, amelyek hozzájárulnak a hatékony munkavégzéshez és melyek, azok, amelyek akadályozó tényezőként merülnek fel. Egy rövid kérdőív segítségével a végrehajtási osztályon dolgozó ügyintézőket céloztam meg, mint a statisztikai mintavétel célcsoportját.

A munkafolyamat során használt rendszerekkel, az informatikai támogatottsággal nincsenek megelégedve az **ügyintézők**. A rendszerek fejlesztése, javítása az ügyintézők leterheltsége miatt is szükséges, hiszen ezzel a lépéssel gyorsabb munkavégzés jöhet létre. Problémák esetén a vezetők rendelkezésre állnak a mielőbbi eljárás végrehajtása okán.

A dolgozatom elején két kutatási kérdést fogalmaztam meg, melyeket vizsgálati eredményeim alapján az alábbiakban válaszolok meg:

1. kutatási kérdés: Nagyobb hatékonysággal teljesítenek-e önkéntesen a kötelezettek az adóhatósági fenyegetettség hatására?

A meghatározott cselekmények kikényszerítésére vonatkozó hatáskör megjelenése új fejezetet nyitott a NAV életében. A meghatározott cselekmények végrehajtása még nincs teljesen kikristályosodva, ami azt jelenti, hogy kérdések merülnek fel az mind az eljárás elvégzésének menetében, mind a megszüntetésében.

A megkeresést küldő szervek elmondása szerint, az adóhatóság által kiküldött felszólításban foglaltakat nagyobb számban teljesítik. A hatósági okirat és forgalmi jelzések leadására irányuló meghatározott cselekményekre jellemzőbb az önkéntes teljesítés, azonban erre számszerű statisztikai adat nem szolgál. A bontás és jókarbantartással kapcsolatos ügyekben már kisebb az esélye az önkéntes teljesítésnek. A három év tapasztalata és munkája alapján bontással kapcsolatban elmondhatom, hogy eddig egy ügy teljes egészében, míg három ügy csak részben térült meg.

A fentiekén kívül az esetpéldáimmal is azt kívántam bizonyítani, hogy a hatósági megkeresés a kötelezettek teljesítését eredményezte, vagyis ösztönzőleg hat a jogkövető magatartás teljesítésére a hatósági jelenlét.

Ahhoz, hogy a társadalom széles rétegei is értesüljenek az adóhatóság újszerű tevékenységéről, **javaslom**, hogy az interneten, illetve televíziós adásokban ismertessék meg, mutassák be a jellegzetességeit, hiszen már szinte mindenkinek van okostelefonja és televíziója a tulajdonában. Ebből adódóan, ha valakinek ilyen problémája merül fel, már tudja, mit kell tennie és kihez kell fordulnia.

2. kutatási kérdés: Csökkenthető-e az informatikai rendszerek automatizálásával a manuálisan elvégzendő feladatok köre és mennyisége a meghatározott cselekmények végrehajtása területén?

A NAV elektronikus nyilvántartásai magas szintű informatikai támogatottságot igényelnek. A pénztartozás behajtására szolgáló informatikai rendszerek fejlesztésére az idei évben került sor. Az új rendszerek bevezetése nem volt zökkenőmentes.

A meghatározott cselekmények végrehajtása informatikailag kismértékben támogatott, mivel nem volt elég idő és tapasztalat a megfelelő rendszerek kialakítására, így nagymértékben az ügyek nyilvántartását manuálisan kezelték. Szakmai gyakorlatom ideje alatt részben megvalósításra került a VHCSEL rendszerek megújítása, amelyet a három év gyakorlata alapján fejlesztettek ki, de még van hova fejlődnie.

Az újdonsült struktúra célja az ügyintézői terhek csökkentése, amelyet az alábbi könnyítésekkel **javasolt** elérni:

- A felhívást a rendszer önállóan a rendelkezésére álló adatokból fogja generálni.
- Határidő letelte után a felületen aktívvá válik az eljárási bírság funkciógomb.
- Adóstól érkező irat esetén a rendszer jelezze és biztosítsa az adatok manuális rögzítését.
- A rendszer automatikusan fogja iktatni az iratokat, valamint automatikusan fog intézkedni a költségátalány adós terhére történő előírásáról.
- A VHCSEL eljárások böngészését külön felülettel kell támogatni.
- Az eljárásokhoz köthetően szabadon paraméterezhető lekérdezéseket kell biztosítani.
- A VHCSEL böngészőben meg kell jeleníteni a kiválasztott adós, valamint a vele szemben vezetett eljárás valamennyi lényeges adatát.
- A munkaszervezés támogatása érdekében a VHCSEL modul biztosítja statisztikák, listák előállítását ügyintézők és vezetők számára.
- A statisztikák elkészítéséhez a paraméterezhető listázás lehetőségét elérhetővé kell tenni a programból.

Ábrajegyzék

1. ábra A NAV szervezeti struktúrája	9
2. ábra NAV jogkörei	10
3. ábra Végrehajtási eljárás szakaszai	13
4. ábra Meghatározott cselekmény típusai	20
5. ábra Beérkező ügyek eloszlása, 2021	21
6. ábra Közigazgatási VHCSEL ügytípusok	23
7. ábra Igazságügyi VHCSEL ügytípusok	24
8. ábra Kérdőív céljai	29
9. ábra Kutatási esetpéldák csoportosítása	30
10. ábra Forgalmi jelzés és engedély.....	31
11. ábra Eljárás menete	33
12. ábra Élet- és balesetveszélyes épület.....	34
13. ábra Lakóépület bontás előtt	38
14. ábra Lakóépület bontás után.....	38
15. ábra Gyermekehelyezés	41
16. ábra Ragaszkodás a nagyszülőhöz	42
17. ábra Ingatlan zár alá vétel.....	44
18. ábra Bűnügyi zárlat altípusai.....	46
19. ábra Eljárás során felmerült kérdések	48
20. ábra Pro és kontra tényezők a hatékony munkavégzésben.....	51
21. ábra Kérdőív eredménye pókháló diagrammon	52
22. ábra Maslow-féle szükséglet hierarchia	53

Irodalomjegyzék

Szakirodalom

Dr. Juhász István: Az adózás története Hozzáférés:
https://www.5mp.eu/fajlok/msc/adotortenelem_2_www.5mp.eu_.pdf

Dr. Balogh Olga, Dr. B. Korek Ilona, Dr. Császi Ferenc, Dr. Juhász Edit: A bírósági végrehajtás, Kiadó: HVG ORAC.

Adóvilág XXIII. évfolyam 2019. évi októberi száma

Adóvilág XXIV. évfolyam 2020. évi júliusi száma

Jogsabályok

Az adóhatóság által fogantatosítandó végrehajtási eljárásokról szóló 2017. évi CLIII. törvény (Avt.)

Az adóigazgatási rendtartásról szóló 2017. évi CLI. törvény (Air.)

Az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény (Art.)

Az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (Ákr.)

A Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény (NAV törvény)

A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (Vht.)

A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal szerveinek hatásköréről és illetékességéről szóló 485/2015. (XII. 29.) Kormányrendelet

Végrehajtási költségek és végrehajtási költségátalány megállapításának és megfizetésének részletes szabályairól szóló 8/2018 (III. 19.) NGM rendelet

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény

A kölcsönzött kulturális javak különleges védelméről szóló 2012. évi XCV. törvény

Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény

Az adózás területén történő közigazgatási együttműködésről és a 77/799/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről

A gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet (Gyer.)

Internetes források

dr. Daróczi Zoltán (2020): Dolgozók motiválása, Letöltés dátuma: 2021. 12.05. Hozzáférés: https://www.realprogress.hu/fejleszto_vezetes/dolgozok-motivalasa/

Európai Bizottság (2017): A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az adózás területén történő közigazgatási együttműködésről szóló 2011/16/EU tanácsi irányelv alkalmazásáról, Letöltés dátuma: 2021.12.07. Hozzáférés: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:52017DC0781>

Európai Unió Tanácsa (2011): Közigazgatási együttműködés az adózás területén, Letöltés dátuma: 2021.12.07. Hozzáférés: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=celex%3A32011L0016>

dr. Bátki Pál (2020): Vagyonelkobzás a büntetőjogban, Letöltés dátuma: 2021. 12.08. Hozzáférés: <https://batki.info/vagyonelkobzas/>

Taxation and Customs Union (2021): Fiscalis 2021-2027, Letöltés dátuma: 2021.12.13. Hozzáférés: https://ec.europa.eu/taxation_customs/national-authorities/fiscalis-2021-2027_en

PANNON EGYETEM
GAZDÁLKODÁSI KAR ZALAEGERSZEG

SZERZŐI ÖSSZEFOGLALÁS

A dolgozat címe: Meghatározott cselekmények végrehajtása, mint újszerű tevékenységi kör az adóhatóságnál	
Hallgató neve: Májkél Vivien	NEPTUN kód: XI46GA
Képzési szint: alapképzés	
Szak: pénzügy-számvitel	Szakirány: számvitel
Témavezető neve: Dr. Antal Anita Phd	Beosztása: Főiskolai docens
Tanszék: Pénzügy és Gazdálkodás Tanszék	

Napjainkban az adó fogalma mindenki számára ismert. Az állam az erre kijelölt szerv közreműködésével szedi be a különféle adókat. Magyarországon a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (továbbiakban: NAV) és az önkormányzati adóhatóság szedi be a különféle adókat. Ám az adóhivatal számos hatáskörrel rendelkezik az adók beszedése mellett.

Szakmai gyakorlatom során betekintést nyerhettem a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Zala Megyei Adó- és Vámigazgatóságának működésébe. Ezen idő alatt lehetőségem nyílt arra, hogy megismerjem a hivatal szervezeti struktúráját, valamint mindennapi működését. Bepillantást nyerhettem a végrehajtási szakterület munkájába, ezen belül is megismerkedtem a hivatal újszerű feladatával, a meghatározott cselekmények végrehajtásával, amely meg is ragadta érdeklődésemet. Mivel erről még valószínűleg nem írtak szakdolgozatot, hiszen 2018 óta létezik a meghatározott cselekmények végrehajtása a NAV szervezeti egységén belül, így szerettem volna az elsők között írni erről a témáról. A meghatározott cselekmények kikényszerítésére vonatkozó hatáskör megjelenése új fejezetet nyitott a NAV életében. A meghatározott cselekmények végrehajtása még nincs teljesen kikristályosodva.

Célul tűztem ki, hogy bemutassam az Adóhivatal ezen új tevékenységét, amely az önkéntes jogkövetés elmaradása esetén, annak pótlására hívja fel a figyelmet, illetve a teljesítés elmaradása esetén a kötelezett helyett elvégzi, vagy közreműködő igénybevételével elvégezteti a meghatározott cselekményt. További törekvésem a hatékony működést akadályozó tényezők azonosítása.

Kutatásomhoz empirikus módszert alkalmaztam. A meghatározott cselekmények bemutatásához az információkat a NAV feldolgozott eljárásaiból, valamint a kollegák tapasztalataiból nyertem. A munkavégzés hatékonyságának felmérésére egy rövid kérdőívet készítettem. A kérdőívem célcsoportja a végrehajtási osztályon lévő ügyintézők voltak.

Kérdőívem eredményei a következők: A munkafolyamat során használt rendszerekkel, az informatikai támogatottsággal nincsenek megelégedve az ügyintézők. A rendszerek fejlesztése, javítása az ügyintézők leterheltsége miatt is szükséges, hiszen ezzel a lépéssel gyorsabb munkavégzés jöhet létre.

A dolgozatom elején két kutatási kérdést fogalmaztam meg. Kutatási esetpéldák vizsgálatával választ kaptam az 1. kutatási kérdésemre, amelyben az adózók önkéntes teljesítését vitattam. A kérdőív segítségével rávilágítottam az elektronikus rendszerek fejletlenségére, tehát javaslataim között szerepel ezek javítása. Továbbá javaslataim között szerepel ennek az újszerű tevékenységnek megismertetése a társadalommal.